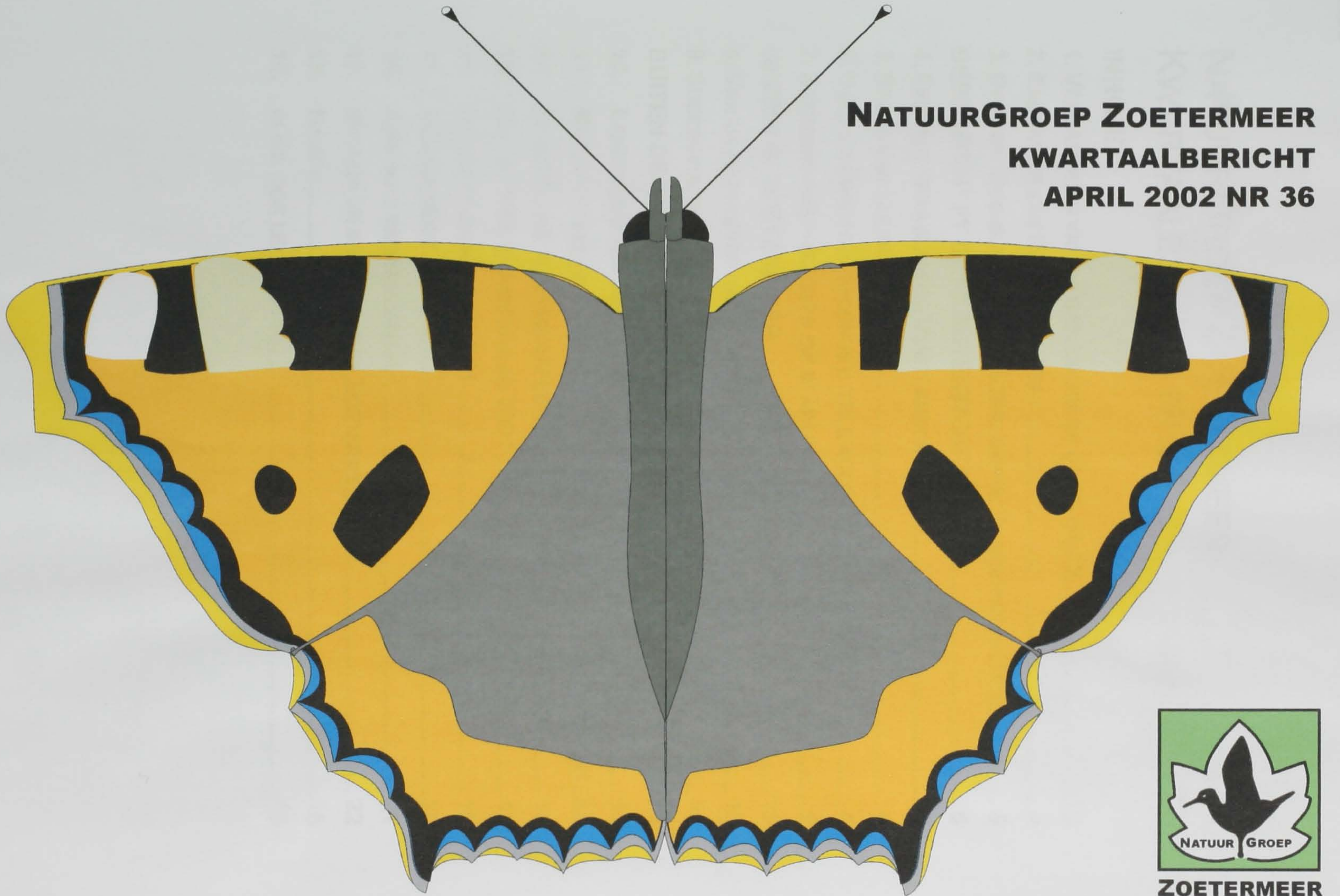

NATUURGROEP ZOETERMEER
KWARTAALBERICHT
APRIL 2002 NR 36

ZOETERMEER

NATUURGROEP ZOETERMEER

KWARTAALBERICHT Nr.36

april 2002

INHOUD

1. VERGADERING VAN DE NATUURGROEP OP 29-01-02.....	3
2. EXCURSIES VAN PETER VAN WELY	4
3. OPROEP: DOE MEE MET DE ZOETERMEERSE VLINDERWERK GROEP	5
BERICHTEN UIT DE PLANTENWERK GROEP.....	6
4. EXCURSIE MAASLANDSE VLIETLANDEN.....	6
5. STAND VAN ZAKEN	6
6. GELE LIS (IRIS PSEUDACORUS): GELE ACCENTEN LANGS DE OEVER.	8
7. ZOETERMEERSE GRASSEN DIE IN APRIL EN MEI GAAN BLOEIEN	9
GEZIEN IN ZOETERMEER	13
8. VAN IJSVOGELS TOT KIVIETSBLOEMEN	13
9. SUCCESVOL BROEDSEIZOEN 2001 VISDIEFKOLONIE FLORAZOOM	13
BUITEN DE VERENIGING	14
10. LANDELIJKE VLINDERDAG 2002 OP ZATERDAG 9 MAART IN EDE.....	14
11. NATUUR IN BEELD: HEEFT U EEN VLINDER GEZIEN? GEEF HET DOOR!..	15
12. NATUURLIJKE TUINENMANIFESTATIE 2002 OP ZATERDAG 13 APRIL	16
13. UIT HET SNP JAARVERSLAG 2001	17
14. DE OMNIBUSENQUÊTE 2001.....	19
15. KLAVERWEIDE	20
16. DIERBARE WESTERLINGEN,	21
17. NATUUR EN MILIEUAGENDA ZOETERMEER.....	22
18. NAMEN.....	26
19. IK WIL OOK LID WORDEN.....	26

Ook in Zoetermeer schrijft de natuur geschiedenis.
Zij zoekt haar journalisten,
want zij bestaat slechts bij de gratie van wie haar ziet.

Doe 1x per 2 à 3 weken 2 uurtjes mee met de plantenwerkgroep.
Goeie sfeer, boeiend, leerzaam, nuttig.
Informatie: Evelien van den Berg, tel: 079-3213445 (18:00-19:30)

Bijlage:

Natuur in beeld
Vlinderzoekkaart

1. Vergadering van de natuurgroep op 29-01-02

Initiatief:	Evelien van de Berg.
Doel:	Van gedachten wisselen over het feit hoe wij als Natuurgroep verder moeten zonder bestuur.
Aanwezigen:	Fred Reeder, Tilly Kester, Hans Bieze, Peter van Wely, Marco Lurks, Annet de Jong (computerwerk), Evelien vd Berg (aantekeningen), Johan Vos.
Status:	Alleen intern, ter informatie, niet voor publicatie.

Het was geen officiële vergadering, er was geen agenda, de geïnteresseerden gaven om de beurt hun opmerkingen en eigen mening.

Huidige situatie:

Een gegeven is dat de leden geen "problemen" zien. Zij betalen gewoon hun contributie zonder dat er excursies, cursussen o.i.d. georganiseerd worden. Bovendien blijkt dat als deze activiteiten toch georganiseerd worden, de opkomst miniem is. Blijkbaar zijn de betalende leden van de Natuurgroep tevreden met het kwartaalblad alleen. Peter van Wely wil heel graag excursies geven voor de Natuurgroep als die georganiseerd worden. Peter vindt wel dat deze excursies goed aangekondigd moeten worden, want daar schort het meestal aan. Verder heeft de Natuurgroep een aardig kapitaal en een "bezit" (o.a. enkele microscopen). Wat wel als een nadeel beschouwd wordt, is het feit dat de Natuurgroep nergens officieel vermeld staat. De Natuurgroep bestaat alleen voor de bestaande leden !! Niemand van buiten weet van ons bestaan. Het kwartaalblad is inhoudelijk van hoge kwaliteit. Is uniek en van grote waarde. Dat wat gepubliceerd wordt aan inventarisaties, gebeurt volgens landelijke normen en is dus "wetenschappelijk" verantwoord. Er is contact met Landelijke verenigingen zoals FLORON en RAVON.

Er zijn verschillende voorstellen/ideeën/gedachtenspinnen de revue gepasseerd.

Het idee om ons aan te sluiten bij een van de bestaande structuren zoals de KNNV-Delft, -Den Haag, of -Waterweg Noord of bij Bomen Over Leven werd als geen optie beschouwd. Gevreesd wordt dat, als wij weer bij de KNNV aansluiten, de leden vanwege de verhoging van de contributie (hoge afdracht aan het landelijk bestuur) af zullen haken. Een ander tegenargument was het behoud van de identiteit van ons "kwartaalblad" als wij onderdeel worden van een andere afdeling. De natuurgroep opheffen en onze gezamenlijk energie en geld steken in het Kwartaalblad. Dit breed en "kleurrijker" opzetten en er een "Zoetermeer-breed natuurblad" van maken. Ook deze optie stuitte op: "niet realiseerbaar". Vermoed wordt dat de bestaande verenigingen geen bijdrage willen geven aan één gezamenlijk blad. Zij hebben ieder hun eigen blad en een extra bijdrage leveren wordt nu ook al niet gedaan.

Conclusie:

Na veel vijven en zessen werd er toch besloten om op de oude voet verder te gaan. Evelien, Peter, Marco en Hans zijn bereid in de stuurgroep te blijven. Er zal o.a. in het kwartaalblad gelet worden dat er extra aandacht gegeven wordt aan de excursies die Peter gaat leiden en er wordt een oproep gedaan voor vrijwilligers om aan de plantenwerkgroep mee te doen.

Nieuwe plannen:

Tilly stelt voor om op 25 mei op excursie te gaan naar de Maaslandse Vlietlanden een gebied van natuurmonumenten met tegen die tijd heeeeeeel veeeeeeel moois! Eventueel kan ook een eerder datum geprikt worden, 18 mei (de zaterdag voor Pinksteren) Voor opgave Evelien bellen telnr. 321 34 45.

2. Excursies van Peter van Wely

Westerpark

Maaslandse Vlietlanden

Noord Aagebied

Op 21 april vertrekt Peter van Wely om half twee vanaf het Westpunt voor een excursie waarbij de nadruk zal liggen op vogels, planten en insecten. We kunnen aan zangvogels de tjiftjaf, de fitis en de zwartkop verwachten. De kans is groot op een eerste braamsluiper, nachtegaal en koekoek. Er zullen dan ook veel voorjaarsplanten te zien zijn, bijvoorbeeld de pinksterbloem. Deze bloeit nooit met pinksteren, maar wel vaak wel met paasen. Verder bloeit dan hondsdrif, paarse dovenetel, look-zonder-look, grote ereprijs, paardebloem. Van de vlinders zijn de citroenvlinder, de gehakkelde aurelis, de dagpauwoog, de kleine vos, klein koolwitje en klein geaderd witje te verwachten.

Op 25 of 18 mei gaat hij mee naar de Maaslandse Vlietlanden. Men zegt dat daar veel orchideeën bloeien. Omstreeks deze tijd bloeit de breedbladige orchis. Zie blz. 6.

Op 23 juni vertrekt hij om half twee vanaf het Aa-Zicht voor een excursie in in het Prielengebied bij de Noord-Aa. Tegen die tijd hebben tjiftjafs en fitissen vaak al uitgevlogen jongen. De eerste koekoeksjongen zitten dan al in de nesten van de kleine karakiet. Niet alle koekoekseieren komen bij hun pleegouders goed terecht. Van de 15 koekoekseieren zullen er maar ca. 3 het tot een volwassen koekoek brengen. Het koekoekswijfje moet een nest vinden met pas gelegde eieren om daarin als de kleine karekiet even weg is snel een ei te leggen. Zij eet een karekieten-ei op, zodat er evenveel eieren blijven liggen. Als ze door de terugkerende karekiet wordt betrapt, laat die het broedsel in de steek en gaat elders een nieuw nest bouwen.

3. Oproep: Doe mee met de Zoetermeerse Vlinderwerkgroep

Doelstelling: Behoud en verbetering van de vlinderstand in Zoetermeer door het geven van voorlichting en advies.

Door het lopen van een aantal monitoringroutes voor de Vlinderstichting kan het verloop van de dagvlinders in de gaten gehouden worden.

Een monitoringroute bestaat uit meestal 20 stukjes van 50 meter lengte, waarbij op een afstand van 2,5 meter links en rechts de vlinders geteld worden. Dit gebeurt wekelijks bij mooi weer van april tot oktober. Er zijn 2 monitoringroutes in het Buytenpark en 1 in het Westerpark.

We bespreken met de beheerders de eventueel te nemen maatregelen om de vlinderstand te verbeteren.

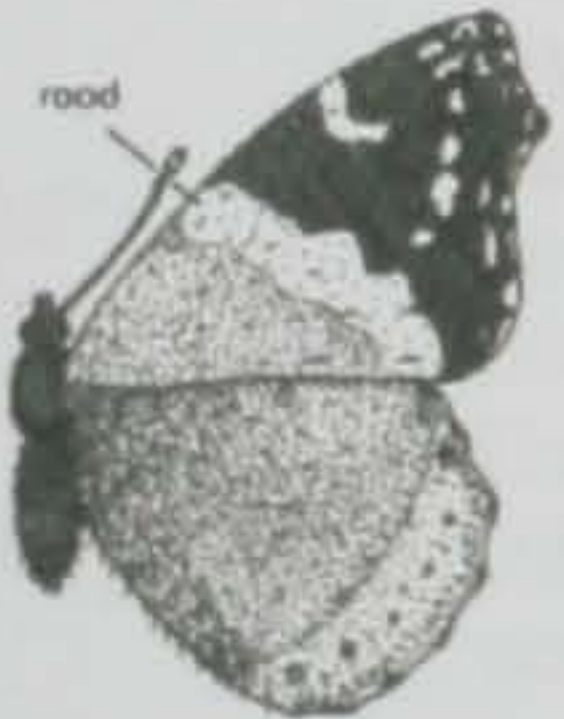
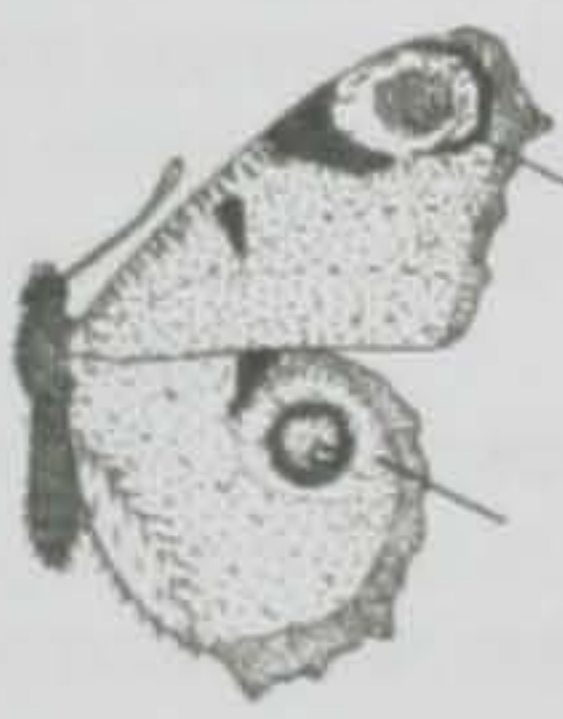
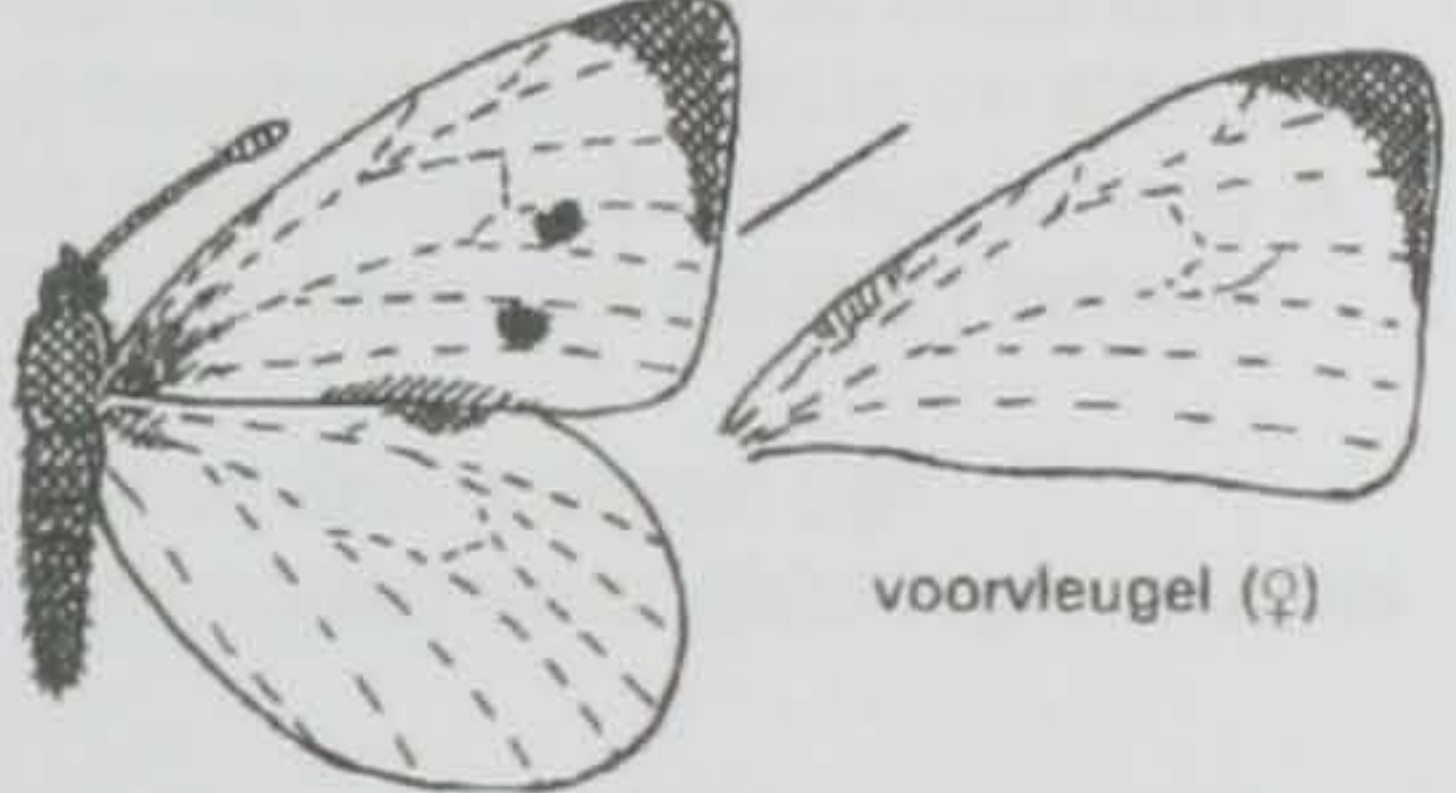
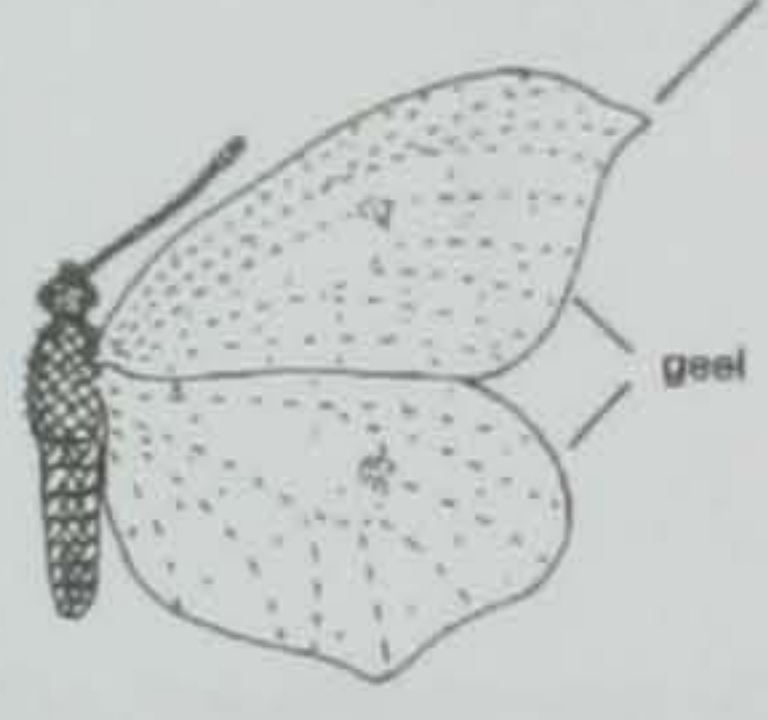

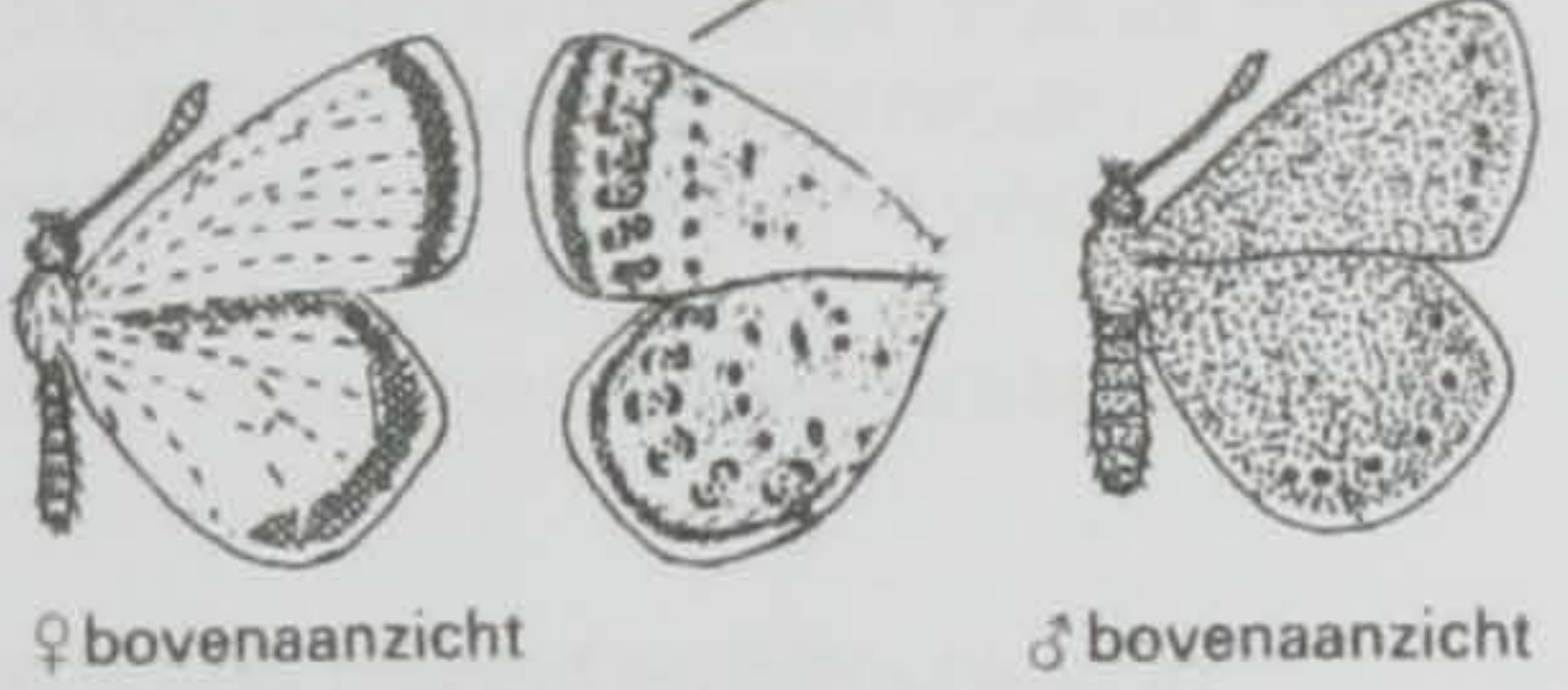
Ook al weet je nog niets van vlinders (we zijn immers allemaal zo begonnen) en vind je het leuk om mee te doen, dan kan je je opgeven bij:

Anja van Beek (coördinator vlinderwerkgroep)

Turfberg 16

2716 LT Zoetermeer

e-mail: famvbeek@wanadoo.nl

			
<i>kleine vos</i>	<i>atalanta</i>	<i>dagpauwoog</i>	<i>koolwitje</i>
			
<i>citroentje</i>	<i>geaderd witje</i>	<i>oranjetipje</i>	<i>blauwtje</i>

BERICHTEN UIT DE PLANTENWERK GROEP

4. Excursie Maaslandse Vlietlanden

Wie gaat er mee op 25 mei naar de Maaslandse Vlietlanden, een gebied van natuurmonumenten met tegen die tijd heeeel veel moois! O.a. Brede orchis en Moeraskartelblad.

Een week eerder is ook mogelijk, 18 mei (de zaterdag voor Pinksteren).

Voor opgave Evelien v.d. Berg bellen tussen 18:00 en 19:30 uur. tel: 079-3213445

5. Stand van zaken

Johan Vos

Het nieuwe plantenseizoen is, als dit bericht verschijnt al weer enkele maanden oud. De winter 2001/2002 was zo uitzonderlijk zacht dat sommige planten op beschutte plaatsen in de stad zelfs de hele winter hebben kunnen doorbloeien. Nooit eerder zag ik zoveel soorten die de winterrust bij wijze van spreken hebben overgeslagen.

De meeste plantenwerkgroepleden daarentegen zijn traditiegetrouw wel in winterrust gegaan maar gelukkig inmiddels ook allemaal weer ontwaakt.

Tijdens de "Buytenpark Groen Café-nieuwjaars happening" van 8 januari j.l. gaven vertegenwoordigers van alle bij het monitoren betrokkenen natuurverenigingen acte de presence. Wat de wilde flora betreft werden de resultaten van onze inspanningen gedurende de laatste vijf jaar nog eens op een rijtje gezet. Boeiend om zo duidelijk de relatie tussen de begroeiingsontwikkeling en de vlinderbevolking gepresenteerd te krijgen!

De resultaten van vijf jaar natuurmonitoren in dit park zijn ook op schrift gesteld en binnenkort in rapportvorm verkrijgbaar.

Op 21 maart hebben we plannen gemaakt voor het eerste kwartaal van dit jaar op "De Soete Aarde". We starten op donderdagavond 11 april met een zoektocht naar stinzenplanten in de bosstrook, verzamelen eind Bredewater, waar het fietspad richting Westerpark begint om 19.00 uur. Verder komen het Buytenpark, de natuurvriendelijk ingerichte oevers onderaan de Meerpolderdijk, het compensatiemoerasje bij de Noordhovenseplas, het Balijbos en Oosterheem dit kwartaal aan de beurt.

2002 is het laatste Stadsnatuurplanjaar. De wijk Buytenwegh de Leyens krijgt dit jaar extra aandacht. De SNP-wijkplantenexcursie vindt plaats op woensdagavond 22 mei, start 19.00 uur, verzamelplek: winkelcentrum Buytenwegh, hoek Muzieklaan.

Binnen de natuurgroep is afgesproken dat Peter van Wely dit jaar een aantal algemene natuurexcursies zal gaan leiden. De eerste op zondag 21 april in het Westerpark en een tweede op zondag 23 juni in het recreatiegebied Noord-Aa. Deze excursies worden breed geadverteerd. Informatie over verzamelplaats en -tijdstip, zie de natuur- en milieuagenda. De plantenwerkgroep zal dit jaar ook een plantenexcursie van een hele dag naar de Maaslandse Vlietlanden organiseren, aankondiging zie hieronder in dit blad.

Op zondag 9 juni komt de KNNV-afd. Haarlem o.l.v. Anneke Koper naar Zoetermeer voor een plantenexcursie in het Westerpark. We verzamelen om 11.00 uur bij de Mandelabrug (Noord-zijde) bij station Zoetermeer. Hierbij doe ik een oproep aan de leden van de Zoetermeerse plantenwerkgroep

om bij deze excursie aanwezig te zijn. Altijd leuk om mee te werken aan een stukje Zoetermeerpromotie!

De Haarlemse afdeling heeft zich bereid verklaard voor ons een "tegenexcursie" in de Haarlemse regio te organiseren dit jaar.

En dan natuurlijk het reguliere "hokwerk". Zoetermeer is continue "in beweging", ook op natuur(ontwikkelings)gebied. De werkzaamheden rond het Noordelijk Plassengebied zijn eindelijk afgerond gedurende het afgelopen voorjaar. We hebben na jaren overleg eindelijk de beschikking over een Benthuizerplas met een natuurlijk peilbeheer. Daardoor is er ruimte gekomen voor een categorie planten die profiteert van hoog water 's winters en laag water in de zomer.

Benthuizerplas direkt na de afronding

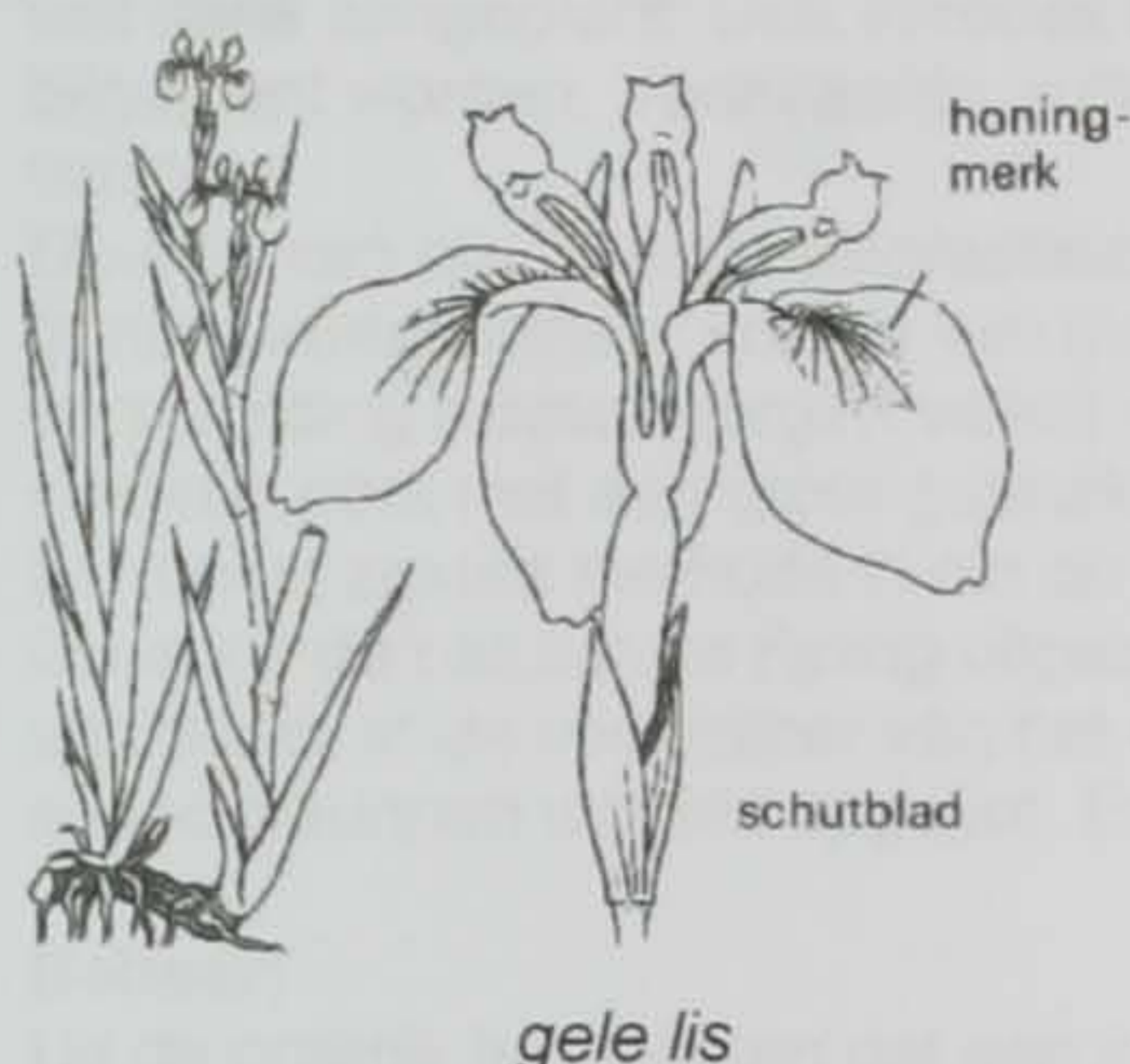
Ook het "compensatiemoerasje" naast de Noordhovenseplas met z'n ijzerrijke kwel ziet er veelbelovend uit. Na het nodige overleg zijn er nu ook beheerafspraken gemaakt voor de komende jaren. Allemaal leuke plekken om dit jaar eens naar de wilde flora te gaan kijken, dat geldt ook in het gebied ten oosten van de Zegwaardseweg waar Oosterheem uit de grond gestampt wordt. De zoveelste transformatie van een grootschalig agrarisch gebied naar een stedelijk landschap met nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden voor stadsnatuur. Een uitdaging om ook hier in plantenwerkgroepverband eens een kijkje te gaan nemen.

Tot slot wil ik ieder lid van de plantenwerkgroep oproepen om vooral ook in eigen buurt, wijk of KM-hok de wilde flora te documenteren. Iedere waarneming is er één en draagt bij aan meer inzicht en begrip van natuurlijke processen in de stad. Bij twijfel **niet** strepen maar de volledige plant bij De Soete Aarde afleveren of mij bellen om de vindplaats zo nauwkeurig mogelijk door te geven. Zoetermeerse streeplijsten en plattegronden van Zoetermeerse KM2's zijn bij Tilly, bij Eveline en bij mij verkrijgbaar.

Iedereen een mooi floristisch jaar toegewenst.

6. Gele lis (*Iris pseudacorus*): gele accenten langs de oever.

Johan Vos

De van oorsprong Griekse naam *Iris* betekent regenboog. Deze naam wordt in verband gebracht met de vele uiteenlopende kleuren die de soorten van dit geslacht vertonen. *Pseudacorus* betekent valse of onechte acorus omdat de bladeren sterk lijken op die van de kalmoes (*Acorus calamus*).

Als er wel één soort binnen de Nederlandse flora een tropische uitstraling heeft, dan is dat de gele lis wel. Deze indrukwekkende oeverplant bloeit al in mei en is daarmee één van de eerste soorten die zorgt voor kleur tussen de veelal grasachtige planten aan de oever. Mede om haar esthetische kwaliteit is deze soort volop in de handel verkrijgbaar en duikt zij dan ook regelmatig in particuliere tuinen op.

Kenmerken:

De gele lis is een forse plant met iets blauwgroene bladeren die onder normale omstandigheden zo'n 1.20 m. hoog kan worden. Niet bloeiend valt de gele lis tussen allerlei andere oeverplanten als kalmoes, egelskoppen en liesgras nauwelijks op. Na de bloei is de soort vooral te herkennen aan de grote doosvruchten waaruit de donkerbruine schijfvormige zaden in de herfst vrijkomen. Deze zaden bevatten luchtholten zodat ze blijven drijven en zo gemakkelijk door het water verspreid worden.

Milieu en standplaats:

Gele lis is een typische moerasplant die in allerlei natte milieus zoals natte ruige graslanden, broekbossen en oevers kan voorkomen. Gele lissen groeien meestal in ondiep, zwak stromend of stilstaand voedselrijk water, alhoewel gezegd moet worden dat de soort tolerant is ten opzichte van veel milieufactoren. Zo kan de gele lis bijvoorbeeld redelijk schaduw verdragen. Groeit het open water echter helemaal dicht tijdens het verlandingsproces dan laat ook de gele lis het spoedig afweten. In broekbos van het elzentype blijft de soort meestal wel prominent aanwezig. Gele lis groeit langs oevers vaak in gezelschap van waterzuring, grote kattenstaart, moerasvergeet-mij-nietje en watermunt.

Faunistische betekenis:

De gele lis wordt beschouwd als een belangrijke drachtplant voor zweefvliegen en hommels. Overigens is de bloem zo ingericht dat insecten met een zuignuit van meer dan 1 cm. bij de nectar kunnen komen. Algemeen wordt aangenomen dat alleen hommels voor effectieve bestuiving kunnen zorgen.

Om kruisbestuiving te bewerkstelligen vindt de ontwikkeling van de bloem in twee fasen plaats. De eerste dag zijn de bloemen wijdgeopend en verkeren in mannelijke fase wat betekent dat hommels op weg naar de nectar door de helmknoppen op de rug bepoederd worden. De stijl kan in dit ontwikkelingsstadium niet aangeraakt worden.

De tweede dag zijn de bloemen nauw gesloten en verkeren in vrouwelijke fase. De helmknoppen zijn inmiddels leeg en de hommel met stuifmeel op z'n rug is nu in staat om dit af te strijken op de stempel van de bloem.

Nadat de bestuiving heeft plaatsgevonden verwelkt de bloem snel en kunnen de schijfvormige zaden tot ontwikkeling komen.

Een metaalblauw kevertje dat nog al eens op de gele lis wordt aangetroffen is de lisaardvlo. De larve ontwikkelt zich in de wortelstok en de kevers vreten hun gangetjes in de lengterichting van het blad.

Verspreiding in Nederland:

De gele lis komt in heel Nederland op allerlei bodemtypen algemeen voor. Zelfs op plaatsen waar de soort oorspronkelijk niet voorkwam, zoals op de Veluwe, in Drente, in de kop van Noord-Holland en in Zeeland is zij sinds 1950 in opmars.

Misschien het zoveelste teken dat het zoete voedselrijke water in Nederland oprukt. Alleen het "voedselarme hart" van de Veluwe en het nog niet gekoloniseerde Flevoland is (nog) vrij van gele lissen.

Toepassing:

Aan de randen van nieuw gegraven waterpartijen in stedelijke parken worden groepjes gele lis nog wel eens aangeplant. Ook in reeds bestaande moerasstroken of plasbermen kunnen gele lissen bijgeplant worden. Voorwaarde is dan wel dat riet, biezen en zeggen geen gesloten begroeiing vormen.

Gele lis kan als "hommelwegrestaurant" aan een oever vaak heel lang standhouden. Het elk jaar weer opnieuw beschikbaar komen van massa's drijvende zaden zou in principe voor een efficiënte verspreiding moeten zorgen vanuit deze kunstmatige kernen. Toch gebeurt dit maar zelden in een stedelijk park met een grote gebruiksdruk.

De meest zekere methode is om de verspreiding zelf ter hand te nemen. Hiertoe worden de zaden direct na de natuurlijke rijping uitgezaaid in volle potgrond. Belangrijk hierbij is dat de zaden niet uitdrogen. In de voorzomer van het erop volgende jaar treedt kieming op waarna de jonge planten spoedig kunnen worden opgepot. Een jaar later in april/mei kunnen de planten uitgeplant worden.

Beheer:

Uit de praktijk is gebleken dat een kale, natte bodem voorzien van voldoende organische stof gunstig werkt op de kieming van de zaden van de gele lis. Geleidelijke overgangen land-water voorzien van inhammen worden beschouwd als gunstige vestigingsplaatsen voor deze moerasplant.

Door grondverzet in het stedelijk gebied gebeurt het vaak dat wortelstokken onbedoeld verplaatst worden en de soort daardoor op de meest merkwaardige plaatsen opduikt en dan nog jaren standhoudt.

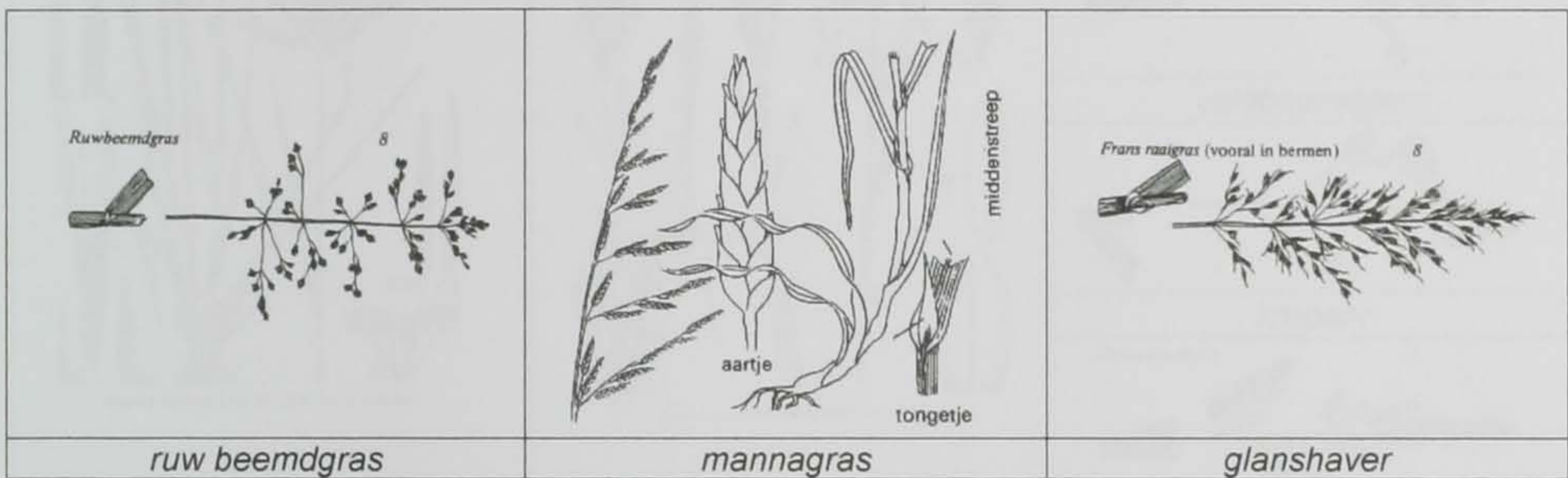
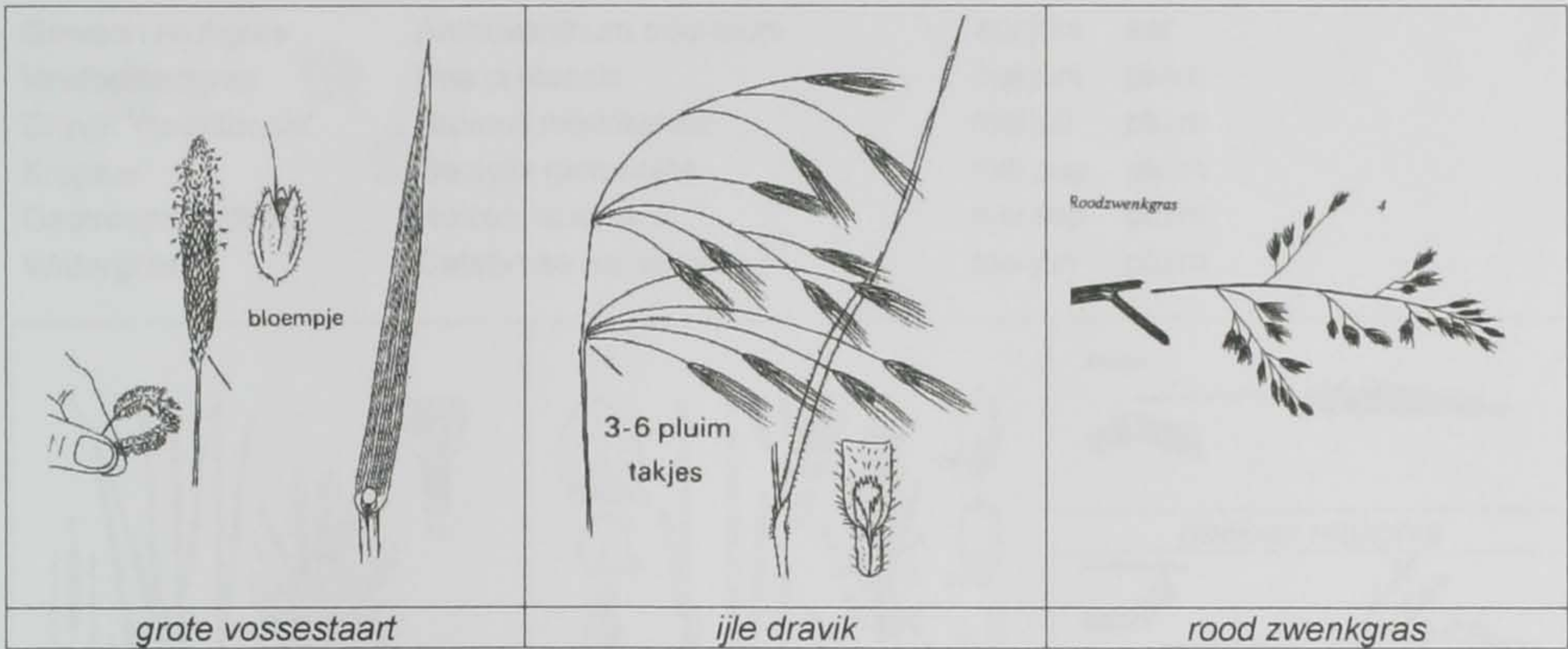
Een bekend Zoetermeers voorbeeld was de grote pol gele lissen middenin een rozenvak aan de Karel Doormanlaan die daar zeker tien jaar heeft stand gehouden.

Een lischvriendelijk beheer voor oevers gaat uit van gefaseerd maaien en afvoeren in het winterseizoen. Bij verlandende sloten wordt gefaseerd baggeren aanbevolen, terwijl een ruige grazige begroeiing met veel gele lissen in de nazomer gehooid dient te worden. In broekbossen hoeft in principe niets gedaan te worden om de soort in stand te houden, tenzij de verlanding zo ver is voortgeschreden dat al het open water is verdwenen. In dat laatste geval zal er pleksgewijs gebaggerd moeten worden.

7. Zoetermeerse grassen die in april en mei gaan bloeien**Taeke de Jong**

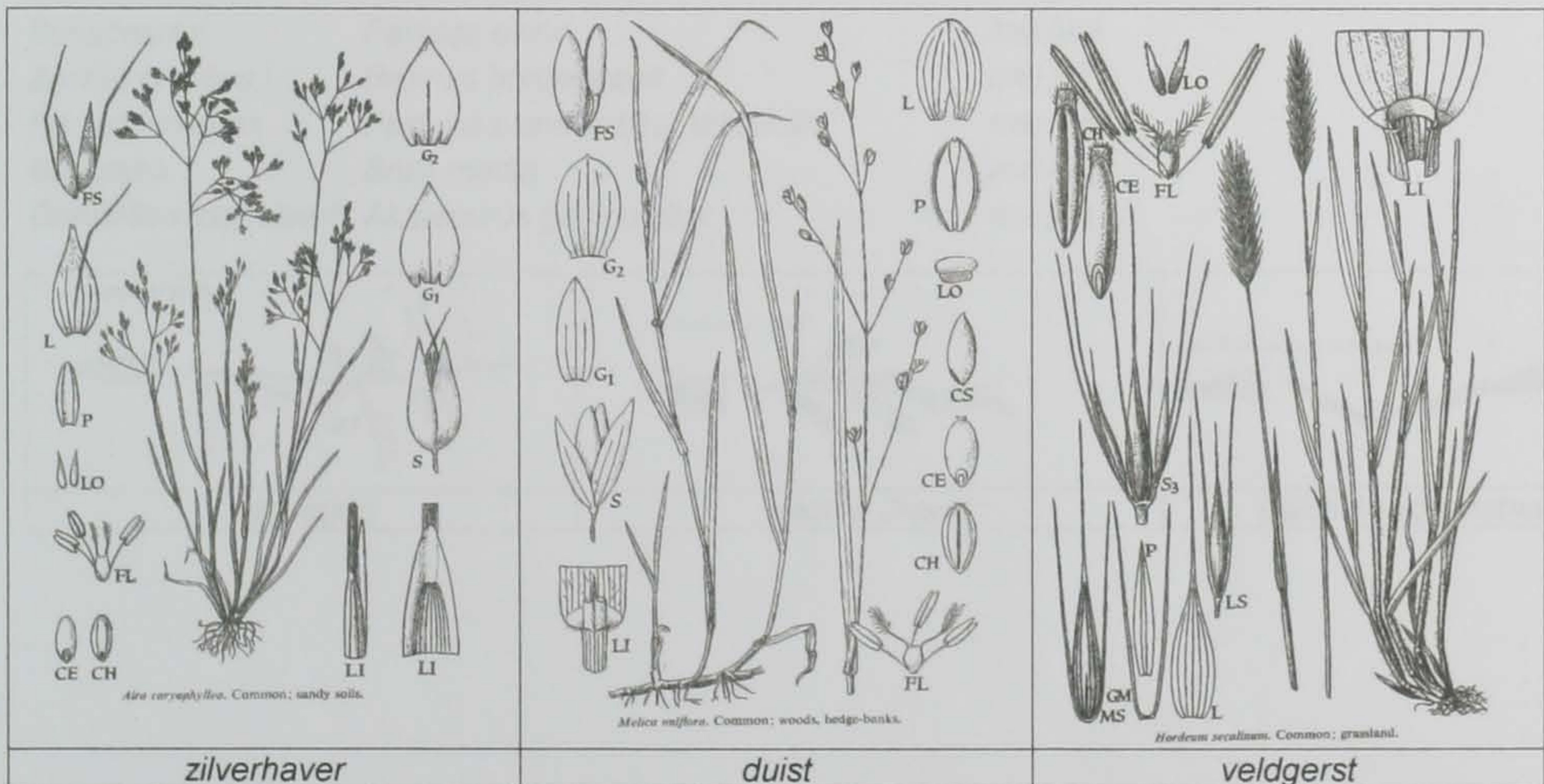
Als de lente komt, ben ik de helft van de plantennamen weer vergeten. Zo gaat dat nu al jaren: ik leer er in de zomer 100 bij en vergeet er in de winter 50, dan leer ik er weer 100 en vergeet er 75. Na 10 jaar blijf ik steken op 200 soorten. Ik beperk mij nu eerst maar tot grassen, grassen in Zoetermeer en grassen die in de komende maanden gaan bloeien. Determineren is niet mijn sterkste punt, zodat ik een indeling gemaakt heb in hoogte. Eerst leer ik de grassen die ik op ooghoogte kan tegenkomen:

Grote vossestaart	<i>Alopecurus pratensis</i>	apr juni	aarpluim
IJle dravik	<i>Bromus sterilis</i>	mei juni	pluim
Rood zwenkgras s.s.	<i>Festuca rub. ssp. commuta.</i>	mei juli	pluim
Ruw beemdgras	<i>Poa trivialis</i>	mei juli	pluim
Mannagras	<i>Glyceria fluitans</i>	mei aug	pluim
Glanshaver	<i>Arrhenatherum elatius</i>	mei sep	pluim

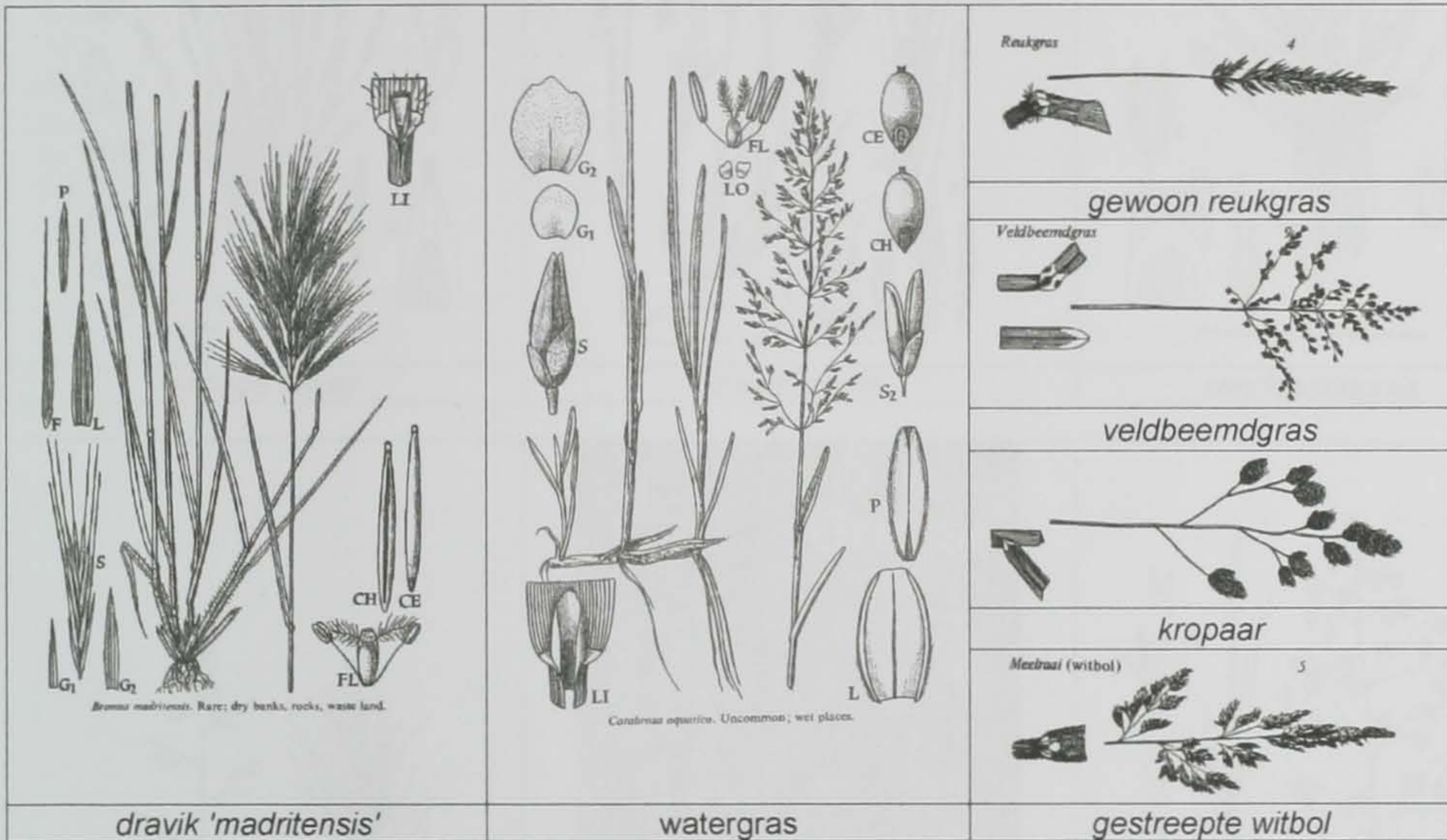

Als ik hiervan de helft vergeet, weet ik er volgend jaar in elk geval nog 3.
 Dan zijn er nog 9 grassen die tot mijn middel kunnen reiken:

Zilverhaver	<i>Aira caryophylla</i>	mei juni	pluim
Duist	<i>Alopecurus myosuroides</i>	mei juli	aarpluim
Veldgerst	<i>Hordeum secalinum</i>	mei aug	aar

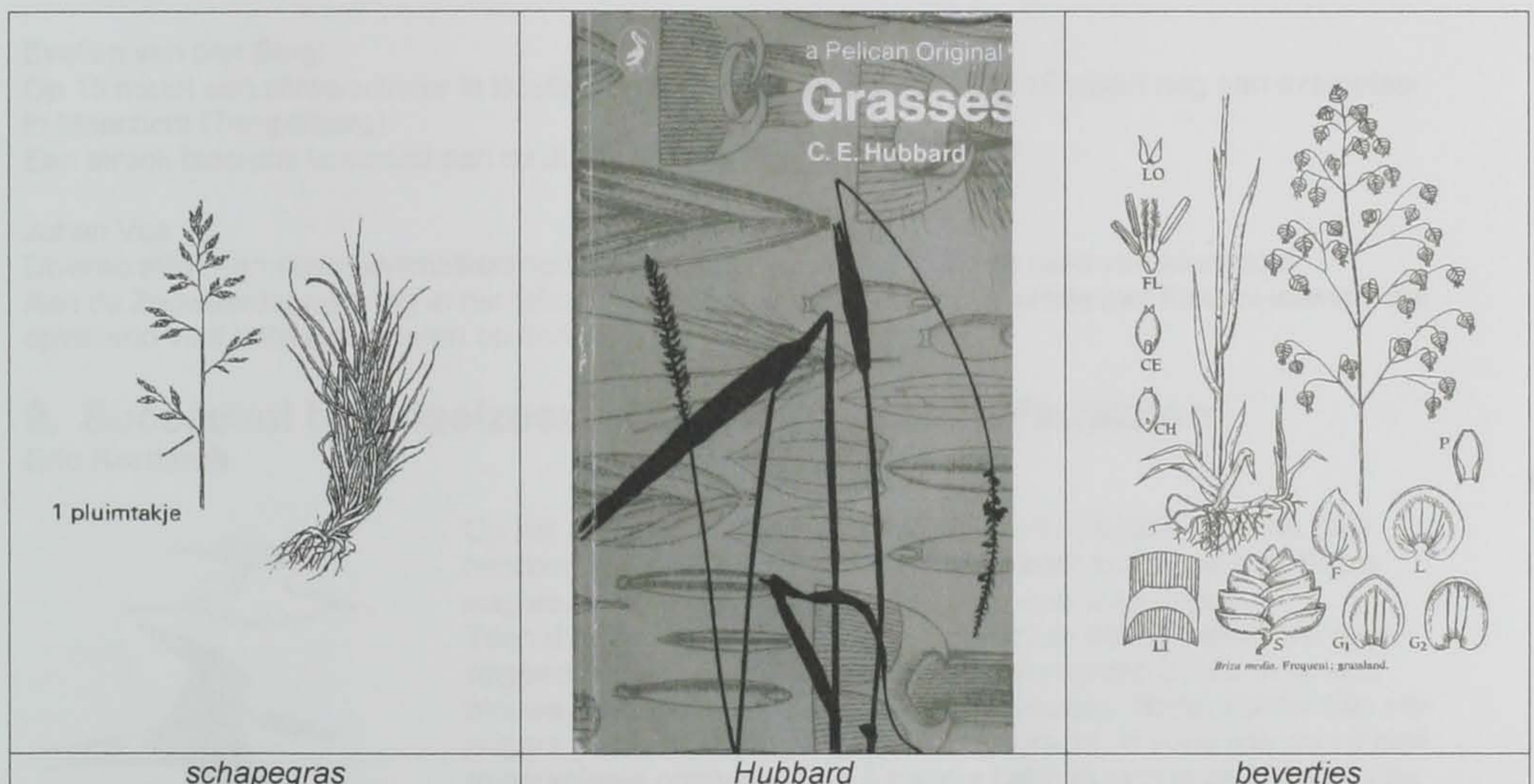
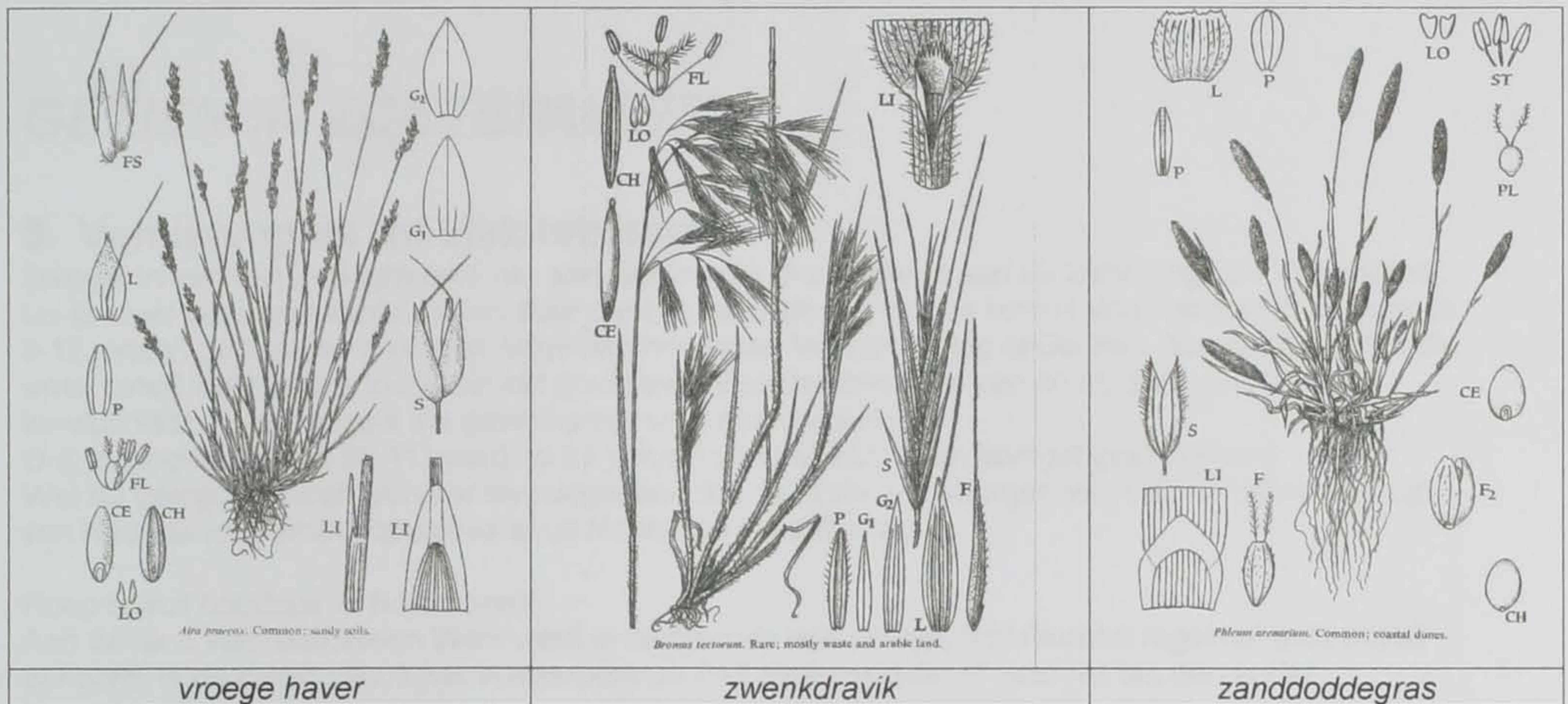
Gewoon reukgras	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	apr juni	aar
Veldbeemdgras	<i>Poa pratensis</i>	mei juni	pluim
Dravik 'madritensis'	<i>Bromus madritensis</i>	mei juli	pluim
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>	mei aug	pluim
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>	mei sep	pluim
Watergras	<i>Catabrosa aquatica</i>	mei jan	pluim

Niet hoger dan mijn knie reiken:

<i>Straatgras</i>	<i>Poa annua</i>	jan dec	pluim
<i>Vroege haver</i>	<i>Aira praecox</i>	apr juni	aar
<i>Zwenkdravik</i>	<i>Bromus tectorum</i>	mei juni	pluim
<i>Zanddoddegras</i>	<i>Phleum arenarium</i>	mei juni	aarpluim
<i>Schapegras</i>	<i>Festuca ovina</i>	mei juni	pluim
<i>Zachte dravik s.l.</i>	<i>Bromus hordeaceus</i>	mei juli	pluim
<i>Fijn schapegras</i>	<i>Festuca ovina subsp. tenuifolia</i>	mei aug	pluim
<i>Beventjes</i>	<i>Briza media</i>	mei aug	pluim
<i>Geknikte vossestaart</i>	<i>Alopecurus geniculatus</i>	mei jan	aarpluim

Dit maakt de lente overzichtelijk. Ik moet nog niet denken aan wat er in juni allemaal gaat bloeien. Voor de bovenstaande afbeeldingen is vrijelijk geciteerd uit het standaardwerk van Hubbard, waarnaar ik voor het fijn schapegras verwijs. Ik heb diepe bewondering voor die auteur, maar ik raadpleeg zijn werk zelden. Van die veelheid raak ik depressief. Gelukkig is er een plantenwerkgroep.

GEZIEN IN ZOETERMEER

8. Van ijsvogels tot kivietsbloemen

Ijsvogel in een tuin in Seghwaert van een woning die direct grenst aan de tocht langs de Vissendreef. De ijsvogel werd een aantal malen door diverse gezinsleden van de familie van Kampen in de periode 8-12 januari gesignaleerd op een hekje aan het water. Veel water lag onder een ijslaagje bedekt in die week terwijl dat bij deze tocht niet het geval was. Een demonstratie van de stad als (warm) toevluchtsoord voor vogels die gevoelig zijn voor strenge winters!

Ook in Noordhove (30.58.11) werd op 21 januari aan het water een ijsvogel gesignaleerd. Wat de ijsvogels betreft wordt er van uitgegaan dat de in steden waargenomen dieren afkomstig zijn van Nederlandse broedpopulaties of uit Noord- en Oost-Europa.

Roep bosuil hoorbaar in Rokkeveen!

Aan de rand van Rokkeveen West werd in de periode half januari, half februari regelmatig de bosuil gehoord. Is de bosuil vanuit het Westerpark de A12 overgestoken of gaat het om een ander exemplaar?

Evelien van den Berg:

Op 15 maart een citroenvlinder in Buytenwegh (Muzieklaan). En zowaar 16 maart nog een exemplaar in Meerzicht (Tempelberg).

Een strook bloeiend koolzaad aan de Juliana v Stolberglaan.

Johan Vos:

Diverse akker- en steenhommelkoninginnen op zondag 24 maart aan de rand van Meerzicht

Aan de Zegwaardsewetering in het talud aan de Seghwaertse kant een veldje met Kievitsbloemen met opvallend veel witte exemplaren op donderdag 4 april.

9. Succesvol broedseizoen 2001 visdiefkolonie Florazoom

Eric Kortlandt

Visdiefje

Op het eilandensnoer in de vijver aan de Florazoom nabij de Balijs hebben de visdiefjes een goed broedseizoen achter de rug. Begin augustus 2001 werden 17 jongen op de eilandjes geteld.

Toen de visdieven dit voorjaar terugkeerden bemerkten ze behalve opgeschoonde eilandjes door de Vogelwerkgroep Zoetermeer ook nieuwe "collega" kolonievogels op de eilandjes. Nadat eerder één stel reigers met succes jongen groot had gebracht, is vorig jaar een kleine reigerkolonie ontstaan. Zo'n 5 reigers hebben zich in de kruin van de treurwilgen weten te nestelen. Aangezien reigers behalve vis ook jonge vogels lusten, hadden de visdieven hiermee een nieuwe vijand middenin hun broedgebied. De reigers werden op hun vliegtocht naar hun nesten op de eilandjes steeds fel geattaqueerd door de visdieven. Gelukkig bleken de reigers weinig belangstelling te hebben voor de

visdiefkuikens en hun voedsel vooral verder weg te zoeken. Beiden hebben derhalve redelijk succesvol kunnen broeden. Dat bleek uit een drietal inspectietochten van de Vogelwerkgroep.

Bij de eerste inspectie begin juni vorig jaar bleken zich in totaal 21 visdieven op de eilandjes te hebben genesteld. Op een tweede vluchtige inspectie begin juli bleken al de eerste jongen rond te vliegen. Op de derde inspectie zijn dus 17 jongen gesignaleerd. Waarschijnlijk waren toen al vele jongen gevlogen die al eerder in het seizoen vliegvlug waren. Derhalve is naar schatting vorig jaar gemiddeld tenminste 1 jong per paar vliegvlug geworden net als in 2000. Dat betekent voor deze vogels een succesvol broedseizoen.

BUITEN DE VERENIGING

10. Landelijke vlinderdag 2002 op zaterdag 9 maart in Ede

Johan Vos

Het thema van deze jaarlijks terugkerende voorjaarsshapping was: "Bescherm vlinders en libellen maar hoe?"

Uiteraard kwamen daarbij de Europese habitatrichtlijn, het verdrag van Bern, de Flora en faunawet en de rode lijst ter sprake. Gedurende het ochtendprogramma werden de gevolgen van deze regelgeving voor de praktijk van de vlinder- en libellenbescherming belicht. 's Middags kwam ook nog een aantal andere uiterst boeiende onderwerpen aan bod.

Irma Wynhoff, vorig jaar nog gepromoveerd op pimpernelblauwtjes, kwam met een uiterst boeiend verhaal over de stand van zaken van deze twee bijna uitgestorven vlindersoorten. Het zijn beide habitatrichtlijnsoorten, die dus juridisch beschermd worden door Europese wetten. Zowel het pimpernelblauwtje als het donker pimpernelblauwtje komen alleen nog voor in de regio Den Bosch-Vlijmen. Wat de naam al suggereert hebben beide soorten de grote pimpernel als waardplant voor de rupsen. Beide soorten zijn jaren geleden uitgezet in het natuurgebied "de Moerputten" bij Den Bosch. Onderzoek heeft aangetoond dat niet de waardplant maar de aanwezigheid van twee knooppieresoorten cruciaal is voor het voortbestaan van de vlinders in het gebied. De mieren zijn weer sterk afhankelijk van het gevoerde (maai)beheer.

Het pimpernelblauwtje is qua voorkomen hoofdzakelijk beperkt tot het natuurgebied "Moerputten" waar in het beheer rekening wordt gehouden met deze vlindersoort. Zelfs onder deze (ideale) omstandigheden is het enkele jaren geleden door een fout in het maai-beheer misgegaan en werd gevreesd voor het voortbestaan van het pimpernelblauwtje in dit natuurgebied! Nog ingewikkelder ligt het voor het donker pimpernelblauwtje dat zich thuis voelt in een ruiger vegetatietype en dus ook buiten de Moerputten, in de bermen in het agrarisch gebied in de regio vliegt. Een gebied met tal van bij het beheer betrokken instanties zoals b.v. provincie, betreffende gemeenten, rijkswaterstaat, boeren enz. Enkele jaren geleden hebben ze een convenant gesloten met alle betrokkenen. Ondanks dit alles (habitatrichtlijnsoort, actieplan, convenant) toonde Irma aan de hand van beelden uit het gebied aan dat er toch van alles is misgegaan. Na lang aarzelen is uiteindelijk besloten om de gemeente Vught aansprakelijk te stellen voor het verkeerde bermbeheer. De "schade" aan de bermen zal dus hersteld moeten worden, maar of en wanneer het donker pimpernelblauwtje in deze bermen terugkomt moeten we maar afwachten. Dit alles toont nog eens overduidelijk aan hoe moeilijk het is om vlindersoorten die zich nu eenmaal niet aan grenzen van natuurgebieden houden op effectieve wijze te beschermen.

Wat dat laatste betreft is de grote vuurvlinder eenvoudiger te beschermen daar haar voorkomen zich bijna helemaal tot natuurgebieden beperkt maar om nou te zeggen dat deze prachtige vlinder daardoor definitief uit de gevarezone is, is nog helemaal niet zeker. Ook de groene glazenmaker is zo'n habitatrichtlijnsoort van verlandingsvegetaties in het laagveengebied. Vorig jaar is er voor deze soort een beschermingsplan geschreven met als doel deze krabbescheerlibel beter te kunnen beschermen. Vervolgens bracht Robert Ketelaar de spectaculaire achteruitgang van de speerwaterjuffer voor het voetlicht, een soort van matig zure vennen rond Eindhoven, in de achterhoek en in Twente. Binnenkort kunnen we deze tendensen ook zelf opzoeken in de atlas van de Nederlandse libellen die eindelijk (in mei) uitkomt.

En dan "vlinders als pressiemiddel", Kars Veling ging nog eens in op het onlangs door het ministerie van LNV geopende natuurloket. Iedere "projectontwikkelaar" kan van de locatie die hij op het oog heeft bij het loket te weten komen of er habitatrichtlijnsoorten of anderszins beschermde en/of rode lijstsoorten voorkomen. Zo ja dan kan naar een andere plek uitgeweken worden. Deze wijze van handelen kan je volgens Kars goed vergelijken met het van te voren uitzoeken of de bodem waarop je wilt bouwen verontreinigd is met giftige stoffen. Het gaat er dus niet om dat allerlei plannen en economische activiteiten onmogelijk gemaakt worden in dit land maar dat we in staat zijn de op de plek aanwezige natuurwaarden beter kunnen ontzien.

En dan was er het uiterst boeiende verhaal van het bont zandoogje. Onderzoekers van de universiteit van Antwerpen hebben kunnen aantonen dat er een relatie bestaat tussen bouw en gedrag en het landschap waarin de vlinders voorkomen. Het bont zandoogje staat bekend als bosvlinder maar komt ook voor in bosfragmenten (kleine stukjes bos) en langs houtkanten (kleine landschapselementen). Wat bleek was het volgende: variatie in gedrag van de mannetjes in de verschillende situaties heeft geleid tot verschillen in lichaamsbouw. Via kweekproeven kon aangetoond worden dat deze verschillen voor een belangrijk deel genetisch bepaald waren. Een leuk voorbeeld van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek waar we tegenwoordig geen geld meer voor over schijnen te hebben! Toen kwam Geert de Vries vertellen over hoe in Drente vlinders gebruikt worden in de natuur- en milieueducatie. De Vlinderstichting was zo onder de indruk van het werk van Geert dat hij daarvoor de Gouden Vlinder uitgereikt kreeg.

En dan nog wat korte wetenswaardigheden. De door de VSB gesubsidieerde vlindertuinen bij zorgcentra zijn zo'n groot succes dat er nog eens 50 aangelegd gaan worden. De vlinderstichting heeft een nieuwe website www.vlinderstichting.nl Er is een Europese vlinderatlas (Otakar Kuorna) uitgekomen en de nieuwe atlas van de Nederlandse dagvlinders verschijnt over een jaar in de reeks "De fauna van Nederland".

En als klap op de vuurpeil liet Annette van Berkel eigengemaakte filmfragmenten zien waar het gedrag van algemene dagvlinders zeer goed op te zien was. Ook deze vlinderdag was weer de moeite waard.

De volgende landelijke vlinderdag staat gepland op 8 maart 2003.

Maar ook in Zoetermeer staan dagvlinders dit jaar volop in de belangstelling. Bij de actie "natuur in beeld", een actie om bewoners meer te betrekken bij het waarnemen van natuur in hun directe woonomgeving staan de 19 Zoetermeerse dagvlindersoorten in 2002 centraal. Zie elders in dit blad hoe je ook mee kunt doen.

Tot slot doet Anja van Beek een oproep aan leden van de natuurgroep om de Zoetermeerse vlinderwerkgroep te komen versterken.

11. Natuur in beeld: Heeft u een vlinder gezien? Geef het door!

Persbericht

Deze oproep geldt voor iedereen die in Zoetermeer vlinders ziet. Vlinders in woonwijken, in tuinen, bij scholen, in groenstroken of berm; vlinders in de Zoetermeerse recreatiegebieden.. geef ze door!

Het maakt niet uit of u de naam van de vlinder kent, alle waarnemingen zijn welkom in het kader van het project "Natuur in beeld". Voor dit project heeft de gemeente speciale Zoetermeerse vlinderzoekkaarten in kleur laten maken. Als lid van de "natuurgroep" krijgt u samen met dit kwartaalbericht alvast zo'n zoekkaart en een waarnemingsformulier aangeboden.

Ook mensen die zich creatief of kunstzinnig laten inspireren door vlinders of andere insecten worden uitgenodigd hun bijdrage te leveren aan "Natuur in beeld". Ook aan hen de vraag om hun creatieve of kunstzinnige uitingen door te geven. Zowel amateurs die bij het CKC sieraden maken als 7 kunstenaars van de BaZille doen ook mee.

De kunstzinnige of creatieve werkstukken en de vlinderwaarnemingen worden gepresenteerd op de speciale website. Ook wordt er uit de inzendingen een tentoonstelling samengesteld, die begin oktober in het CKC te bewonderen zal zijn.

De bedoeling van dit project is om zoveel mogelijk waarnemingen te verzamelen. Via "Natuur in beeld" leveren bewoners een bijdrage aan de opbouw van een databank van natuurwaarden in Zoetermeer. Deze databank is een onderdeel van het Stadsnatuurplan van de gemeente Zoetermeer. Voor project "Natuur in beeld" is door de provincie Zuid- Holland subsidie verstrekt in het kader van het programma "Leren voor Duurzaamheid".

Voor meer informatie kunt u de website bezoeken. Wie geen gebruik maakt van de website kan telefonisch of schriftelijk een informatie- pakketje aanvragen.

website: www.zoetermeer.nl klik op "natuur en groen", klik op "Natuur in beeld"

E-mail: natuur.in.beeld@zoetermeer.nl

Gemeente Zoetermeer

Antwoordnummer 10009

2700 VB Zoetermeer

telefoonnummer 079 -3469818

12. Natuurlijke tuinenmanifestatie 2002 op zaterdag 13 april

Ook dit jaar weer organiseert "Groei en Bloei" samen met de Gemeente Zoetermeer op zaterdag 13 april 2002 de manifestatie "De Natuurlijke Tuin". Deze manifestatie vindt van 10.00 tot 16.00 uur op het Promenadeplein in het Stadshart plaats. Naast "Groei en Bloei" leveren ook andere natuur- en milieuorganisaties zoals IVN, VMD, WNF, Egelopvang Zoetermeer, Imkersvereniging, een groep van Lokale Agenda 21 en volkstuinverenigingen een bijdrage aan deze manifestatie.

Het gaat er bij deze manifestatie om hoe we de eigen tuin aantrekkelijk kunnen maken voor dieren. Welke planten kies je zodat de vlinders er nectar kunnen komen halen of hun eitjes op kunnen leggen voor de nieuwe generatie. Hoe laat je je muur met klimplanten begroeien zodat er merels kunnen nestelen. Welke besdragende struiken vinden zaadetende vogels het lekkerst en hoe maak je een takkenhoop waar egels en vogels in kunnen wegkruipen. Hoe maak je een stenen muurtje waar padden en salamanders in kunnen overwinteren. Hoe diep moet een tuinvijver

zijn en welke planten moeten erin wil die geschikt zijn voor kikkers en salamanders.

Naast meer natuur in onze eigen tuin kunnen we ook meehelpen om meer natuur de buurt in te krijgen. Zoetermeesters kunnen tegenwoordig een stukje groen of een boomspiegel samen met burens adopteren en natuurvriendelijk inrichten.

Dit jaar is het thema "Eetbaar Groen".

In parken, tuinen of zelfs op straat staan heel wat struiken en bomen met vruchten die zowel door vogels als door ons gegeten kunnen worden, zoals bijv. bessen, noten en appels. Sommige vruchten kunnen in kleine hoeveelheden rauw gegeten worden, bijv. bramen en noten. Maar de meeste vruchten en bessen zijn pas lekker als ze tot gelei, sap, jam etc. verwerkt worden.

Op de manifestatie staat een tentoonstelling over eetbaar fruit. Welke bessen en vruchten in het Zoetermeerse groen zijn eetbaar? Op welke manier kun je ze het beste verwerken? Daarover vindt u op de manifestatie informatie (en recepten). Er zijn stekken verkrijgbaar van een paar soorten struiken met eetbare bessen. U kunt een bloempot opmaken met kruidenplantjes. Naast informatie is er ook verkoop van planten, kruiden, zaad en vogelhuisjes.

Er worden demonstraties gegeven van het vlechten van wilgentenen.

13. Uit het SNP Jaarverslag 2001

Tilly Kester

Natuur in de wijk

Het adoptiegroen is ook het afgelopen jaar weer een groot succes geweest. Via 35 projecten zijn bewoners actief betrokken bij het groen in de buurt, onder andere via wooncommissies, scholen, kinderopvang en kerk. In 2001 zijn in Seghwaert de meeste projecten (10) opgestart. Seghwaert en Noordhove waren het afgelopen jaarde wijken waar zes natuurexcursies werden gehouden. Hieraan werd door 85 bewoners deelgenomen.

ZOETER
MEER
KLEUREN

Natuurvriendelijk tuinieren

In samenwerking met Groei en Bloei is in april 2001 de manifestatie "De Natuurvriendelijke Tuin" georganiseerd met als thema "Natuur in de buurt". Het "groene koppenplan" werd hier eveneens geïntroduceerd. Bewoners kunnen een boomspiegel adopteren, die vervolgens herkenbaar is aan een paal met een groene kop. Inmiddels zijn er 20 boomspiegels geadopteerd.

Jaar van de vrijwilligers

In het kader van het Jaar van de Vrijwilligers zijn de vrijwilligers die betrokken zijn geweest bij Stadsnatuurplanprojecten uitgenodigd voor een feestelijke oplevering van de natuurvriendelijke oevers aan de Meerpolderdijk. In een geanimeerde sfeer en na een overheerlijk buffet werden rondleidingen gegeven in het pas aangelegde gebied. De avond werd afgesloten met een inspirerende lezing over libellen door Dick Groenendijk van de Vlinderstichting.

Databank natuurwaarden Zoetermeer

In 2001 is hard gewerkt aan een plan van aanpak voor zo'n databank. Inmiddels is het plan afgerond en dit voorjaar wordt er druk gecommuniceerd met alle betrokken afdelingen binnen de gemeente. De bedoeling is dat ook waarnemingen die al jaren op de plank liggen in de databank zullen worden ingevoerd. In 2001 is een begin gemaakt met het monitoren van een aantal natuurontwikkelingsprojecten. Dat geldt ook voor een selectie paddenpoelen die in de afgelopen 10 jaar is aangelegd.

Herontwikkeling Van Leeuwenhoeklaan

Sinds het Stadsnatuurplan in 1999 werd vastgesteld staat de herontwikkelingslocatie "van leeuwenhoeklaan" te boek als voorbeeldproject in het kader van de natuurimpulsregel. Om zo goed mogelijk te kunnen inspelen op de mogelijkheden in het gebied wordt door "Natuurbalans" uit Nijmegen een natuuronderzoek "op locatie" gedaan. De resultaten zullen in de voorzomer 2002 in rapportvorm beschikbaar komen. Daarna zal dan een keuze gemaakt worden welke natuurbevorderende maatregelen zullen worden toegepast.

Het Waterplan Zoetermeer

De afgelopen jaren is door de vier bij het water betrokken partijen hard gewerkt aan een Waterplan voor Zoetermeer. Het plan is inmiddels klaar en goedgekeurd door de bestuurders van de participerende partijen. Het bevat de Zoetermeerse visie op het waterbeheer voor de komende 25 jaar. Drie thema's: betrouwbaar water (droge voeten), levend water (natuurlijk, schoon en samenhangend) en boeiend water (aantrekkelijk voor mens, plant en dier) vormen samen de visie. Deze visie is neergelegd in 8 zogenaamde streefbeelden.

In 2002 zal een aanvang gemaakt worden met de realisatie van het plan. Om dit alles in goed overleg te kunnen realiseren zal vanuit de gemeente een watercoördinator worden aangesteld.

Bij de uitwerking van de projectvoorstellen zullen diverse bewoners- en belangenorganisaties worden benaderd om actief mee te denken.

Vegetatiedaken

Een van de mogelijkheden voor meer natuur in de stad is het realiseren van vegetatiedaken. Om de discussie op gang te brengen is een excursie georganiseerd met bestuurders, ambtenaren, vertegenwoordigers van woningbouwverenigingen, leden van de adviesraad voor natuur- en milieu e.d. Er zijn diverse gebouwen met vegetatiedaken bezocht in Delft, Rotterdam, Hoogvliet en in Zoetermeer zelf.

Natuurpad Voorweg

Op de natuurvriendelijke tuin-manifestatie 2001 is het eerste exemplaar van het prachtige, door Marianne Ketting gemaakte routeboekje van het Natuurpad Voorweg uitgereikt. Het boekje beschrijft een wandelroute, uitgezet in de omgeving van station Voorweg, waarin historie, cultuur en natuur(waarden) van dit veelzijdige gebied aan bod komen. Het Natuurpad is in juni vorig jaar officieel geopend samen met groepen 8 van De Prinsenhof. Het boekje is bij de VVV verkrijgbaar.

Brochure recreatiegebieden Zoetermeer

Deze kennismakingsbrochure van de grote recreatiegebieden in Zoetermeer is vooral voor nieuwe bewoners interessant. De brochure wordt voorjaar 2002 uitgebracht en komt in de welkomstmap voor nieuwe bewoners en zal ook verkrijgbaar zijn bij de verschillende balies.

Inspiratieboek voor natuur in de gebouwde omgeving

Op 27 april 2001 is door wethouder A. Heidema aan voorzitter Van Reijendam van de vakgroep Groen, Natuur en Landschap van de Vereniging Stadswerk Nederland het eerste exemplaar van dit "Inspiratieboek" uitgereikt.

Het boek bevat een verzameling natuurbevorderende ideeën, verzameld door Sabine Terwindt en is ook op Cd-rom verkrijgbaar of via internet gratis te downloaden onder www.zoetermeer.nl thema Natuur- en Milieueducatie en daarna Stadsnatuurplan.

Wijkpark Seghwaert

Na een parkschouw is gezamenlijk met betrokken omwonenden een "opknappplan" opgesteld voor het wijkpark Seghwaert. Met de uitvoering van het werk is inmiddels begonnen. In 2002 komen de paden, de muurtjes en de beek aan de beurt.

Wilhelminapark

Dit park bestond in 2001 50 jaar en is daarmee het oudste park van Zoetermeer. Door de relatief hoge leeftijd en de stijl waarin het park is aangelegd heeft het park een hoge cultuurhistorische waarde. Behoud van de kwaliteit van het park is dan ook van belang. Om die kwaliteit in de toekomst te kunnen waarborgen is er in overleg met omwonenden een beheervisie voor het park opgesteld. Deze visie moet resulteren in een concreet opknappplan.

Begraafplaats

Als gevolg van de uitbreiding van de begraafplaats gaat een stukje wijkpark en daarmee een stukje natuur verloren. Daarom is een plan opgesteld om natuur en recreatieve waarden die verloren gaan terug te brengen in het gebied. Dit plan is uitgewerkt en zal in het voorjaar van 2002 worden uitgevoerd.

Bouwplannen Dorpsstraat

Er zijn diverse bouwplannen in ontwikkeling. Om architecten attent te maken op de mogelijkheden natuurbevorderende maatregelen in hun ontwerpen mee te nemen, wordt het Inspiratieboek op Cd-rom aan hen verstrekt. Voor de Dorpsstraat zijn vooral voorzieningen voor vogels van belang.

Publicaties

Ook in het afgelopen jaar zijn artikelen over stadsnatuur in Zoetermeer in diverse tijdschriften gepubliceerd, hieronder volgt een opsomming:

In een januarinumnummer van "Binnenlands Bestuur" is in het kader van de oprichting van een landelijke werkgroep voor Stedelijke Ecologie een aantal stadsecologen geïnterviewd, waaronder Johan Vos.

Het vaktijdschrift Tuin en Landschap (nr. 11) publiceerde een artikel "Zoetermeer bewaakt groen met Stadsnatuurplan" en gaf daarmee een positieve recensie over het Zoetermeerse natuurbeleid.

In het juli-aug nummer van Jonas magazine, spiritueel en maatschappelijk tijdschrift, heeft een artikel "Stadsnatuur, waterlopen, boomgaarden en een spontaan park" gestaan, over de Zoetermeerse stadsnatuur.

In het "Zoetermeer Magazine" is aandacht besteed aan adoptiegroen "Natuur-rijk groen in onze eigen buurt".

Naast onze eigen persberichten hebben in diverse kranten zoals Het Streekblad, de Postiljon, Zoetermeer Journaal en de Haagse Courant artikelen gestaan over de Benthuizer- en Noordhovense plas, de oplevering van de natuurvriendelijke oevers aan de Meerpolderdijk, het Inspiratieboek, manifestatie De Natuurvriendelijke Tuin, excursies in Seghwaert, adoptiegroen en plantacties, Wilhelminapark en visdiefjes.

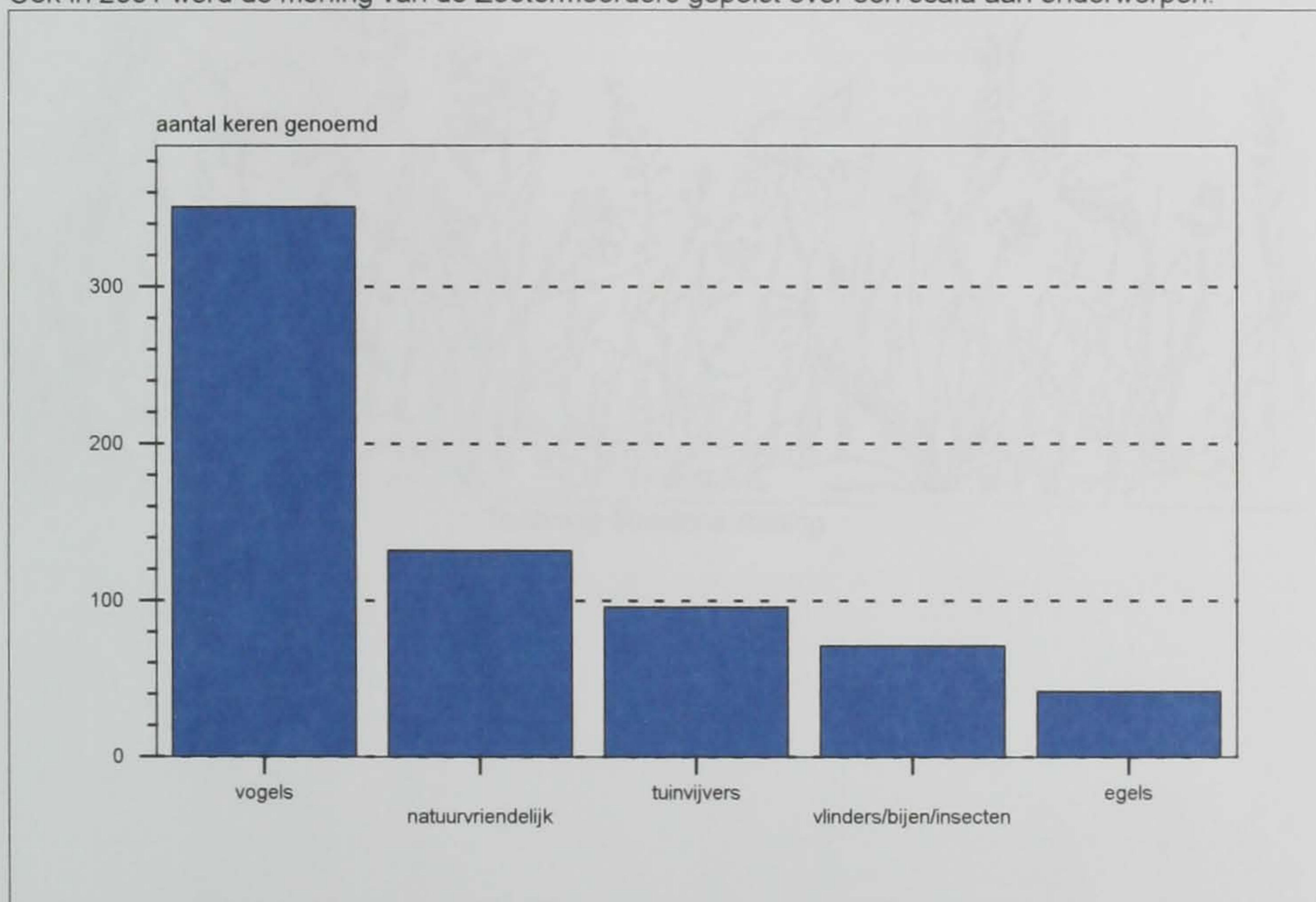
Tot slot

Ook in 2001 is weer een forse stap gezet in het bereiken van een van de doelstellingen van het Stadsnatuurplan "een volwaardige plaats voor natuur in het gemeentelijk beleid". Steeds vaker worden natuurbelangen ingebracht bij het opstellen van gemeentelijke (her)ontwikkelingsplannen, beheervisies, bestemmingsplannen en dergelijke. Uit de voorlopige resultaten van de omnibusenquête die in het najaar van 2001 is gehouden, blijkt bovendien dat de bekendheid met het Stadsnatuurplan significant gestegen is én dat steeds meer mensen de natuur ook in hun eigen omgeving ervaren. Laten we daarom in 2002 het Stadsnatuurplan nog een jaar in de schijnwerpers houden en hopen dat vanaf 2003 de natuur definitief op de agenda staat in Zoetermeer.

14. De omnibusenquête 2001

Johan Vos

Ook in 2001 werd de mening van de Zoetermeeders gepolst over een scala aan onderwerpen.

Manieren waarop men aandacht heeft besteed aan de natuur in de eigen tuin of op het eigen balkon/dakterras.

- vogels: inclusief wintervoeding, nestkasten, vogelvriendelijke tuininrichting, besdragende struiken e.d.
- natuurvriendelijk: natuurlijke, diervriendelijke inrichting algemeen inclusief composteren, terugdringen verharding, toepassen inheemse begroeiing, tuinieren zonder gif, de wilde tuin e.d.
- tuinvijvers: inclusief amfibieën, vissen en libellen

vlinders/bijen/insecten: algemeen inclusief vlindervriendelijke planten en tuinrichting
egels: inclusief egelvriendelijke tuinrichting

Ook over de bekendheid met het fenomeen stadsnatuur werd weer een aantal vragen gesteld. Over de hele linie blijkt dat het natuurbewustzijn van de bevolking langzaam maar zeker toeneemt, een van de doelstellingen van het stadsnatuurplan. Op de "open vraag" welke natuurbevorderende maatregelen er in de eigen tuin waren genomen hebben we de antwoorden ingedeeld in de categorieën: vogels, vlinders/insecten, egels, vijvers/amfibieën, algemeen. Uit het onderstaande diagram blijkt dat de vogels nog immer ongekend populair zijn.

15. Klaverweide

uit de "tuin scheurkalender, 2000"

Wie een hekel heeft aan grasmaaien, zou eens kunnen proberen om een gazon van klaver te maken. Witte klaver is het meest geschikt. Een klaverwei heeft veel voordelen: hij ziet er altijd sappig groen uit, hoeft minder vaak te worden gemaaid dan gras en is droogtebestendig. Je kunt er goed op lopen en bovendien is klaver weinig gevoelig voor ziekten en kwalen. Om een klavergazon te krijgen is het al voldoende om bij het zaaien wat klaverzaad door het graszaad te mengen. De grassen zorgen voor het eerste groen maar worden later voor het grootste deel door de klaver verdrongen. Klaver heeft één nadeel: hommels en bijen zijn er dol op! Kijk dus uit waar u gaat zitten.

Tekening Marianne Ketting

16. Dierbare westerlingen,

Nu alle dozen zijn leeggemaakt, de eerste visitegolf is weggeëbd en de computer het zelfs blijkt te doen op groningse stroom, wordt het hoog tijd om levenstekenen te sturen naar de achterblijvers in het westen.

De groningse lucht bevalt ons goed, zelfs als de boer mest heeft uitgereden, en het weer is te mooi om waar te zijn. We hebben dus eigenlijk nog steeds het gevoel dat we met vakantie zijn, en ooit weer eens terug moeten. Dat wordt ook in de hand gewerkt door ons badkamertje, waar we net als op de camping tussen de waterstraaltjes heen en weer moeten springen om nat te worden. Maar het is wel een badkamer met glas-in-lood raampjes en uitzicht op schapen, geiten en pony's. Trouwens, al onze ramen zijn schilderijen met fraaie vergezichten. Dus regelmatig vergeten we met wat voor nuttigs we ook al weer doende waren en staan zinloos maar verlekkerd uit een raam te staren.

Het huis is gezellig met leuke hoeken en nissen en zon rondom. Er is zelfs ruimte voor de strijkplank (daar had ik vantevoren van wakker gelegen) en de boekenplanken. En de tuin is een vogelparadijs. Dat was de tuin in zoetermeer ook, maar deze is toch weer anders. Ringmussen in plaats van huismussen en een buizerd in plaats van een sperwer.

Verder het standaard tuinprogramma met merels en mezen (de staartmezen hebben hier witte koppies), roodborst, winterkoning, zanglijster, goudhaantje, groenlingen en vooral heel veel vinken, die zingen met een gronings accent. Heus waar! De grote verrassing: kerkuilen die hun nest hebben in de hoge schuur van de bureu. Aan de zuidkant van de tuin staat een eikenbosje compleet met specht en fazanten. We hopen uiteraard op een eekhoorn. En we zien geelgorzen bij de vijver en af en toe een kwikstaart. De vijver zelf is erwtensoepgroen en de uit zoetermeer geïmporteerde watervlooien hebben daar nog niks aan veranderd. Maar er zitten wel kikkers in, groene en bruine. Hele schrikkerige kikkers, de reiger heeft hier van de winter stevig huisgehouden. De boomklevers zijn de baas in de tuin. Ze meppen alle andere vogels uit de nestkasten en van de voerplank en ze zitten altijd daar waar je kijkt; het zijn net van die jongetjes die op de tv bij straatinterviews voor de camera gaan staan springen.

Voor het huis staan grote kronkelige eiken en een beukenhaag, achter is een houtwal met berken, wegedoorn, meidoorn, hazelaars en lijsterbes. Helaas hebben de vorige bewoners daar tien jaar terug een rij kerstbomen voor geplant. Gelukkig is een kettingzaag meegeleverd! Omdat overal vogels nestjes bouwen, proberen wij onze sloopwoede voorlopig een beetje te beheersen.

De tuin zelf staat vol rare planten. Veel coniferen en cotoneasters en winterhei, en alle vaste planten zijn bontbladig en dubbelbloemig. Maar er is gelukkig geen akelig onkruid, alleen waar het afvalwater in de greppel verdwijnt groeien brandnetels. Nu er niet meer geschoffeld wordt komen overal hazelaartjes, papavers en korenbloemen op. En zuring, overal rode zurinkjes.

Mijn uitwuijkado, de sterappel, heeft het zonnigste en meest beschutte plekje van de tuin gekregen, met in zijn plantgat een hele baal potgrond, aan de deur gekocht ten bate van de plaatselijke christelijke muziekvereniging. Hij heeft gezelschap gekregen van James Grieve en Ingrid Marie, dus dat gaat heel gezellig worden. De uit de sappige zoetermeerse klei getrokken tuinplanten staan hier met opgetrokken schoudertjes te mokken in het droge zand, maar ik loop ze dagelijks troostend na met gieters water uit de regenput. Dat is een mooi excuus om in de tuin te dreutelen en te dromen van hoe mooi het gaat worden.

Terwijl Peter constructief bezig is en schroeft en zaagt en boekenkasten timmert en keukenplanken ophangt, waar ik destructief door de tuin en strip de ergste coniferen en trek heidepollen uit de grond. Dus 's avonds rollen we moe en voldaan ons bed in en slapen als marmotten.

Dit weekend komen we weer even in Zoetermeer kijken, om de volkstuin verder op te ruimen. Dat zal best raar zijn. En klein, vooral.

Grout'n uut Grunn'n,

Marianne

17. Natuur en milieuagenda Zoetermeer

Coördinatie door De Soete Aarde, centrum voor natuur en milieu.

Deze agenda komt 4x per jaar uit.

Internet: www.zoetermeer.nl

Opgave van excursies voor vierde kwartaal vóór 15 juni 2002

E-mail: M.J.Kester@zoetermeer.nl

Openingstijden: dinsdag 15.00 - 17.00 uur en woensdag 12.00 - 15.00.

En op telefonisch afspraak. In vakanties gesloten.

De agenda is voor het Kwartaalblad aangevuld met de excursies van Bomen Overleven

April 2002	Tijd	Activiteit	Plaats (verzamelen)	Kosten	Organisatie
Wo/zat/zond	14.00-16.00	Pony- of ezelryden	Stadsboerderij De Balijhoeve	€ 0,45 per rit	De Balijhoeve 3620832
1 april t/m 15 september		Project Natuur in beeld; 1n 2002 thema Vlinders; zie voor activiteiten op www.zoetermeer.nl	www.zoetermeer.nl klik op natuur en groen; klik op natuur in beeld		NME 3469818
Donderdag 11 april	20.00	Presentatie vogelgeluiden	De Soete Aarde	Gratis	Vogelwerkgroep 3427474
Donderdag 11 april	19.00	Zoektocht naar stinzenplanten in de bosstrook	eind Bredewater, fietspad richting Westerpark		Plantenwerkgroep
Zaterdag 13 april	10.00-16.00	Manifestatie De Natuurlijke Tuin Thema: Eetbaar fruit	Promenadeplein Stadshart		Groei&Bl 3410067 NME 3469662
Zondag 14 april	13.00-16.00	Presentatie over jaguars met activiteiten voor de Rangers	Stadsboerderij Het Buitenbeest	€ 2,50	WNF 3413164
Zondag 14 april	13.30	Ikv Natuur in beeld vlinderexcursie	parkeerterrein Kerk De Hoeksteen	Gratis	NME 3469818
Donderdag 18 april	11.00-13.00	Natuurzwervtocht door het Westerpark	Informatiecentrum Westpunt		Bomen Over Leven excursie@bomenoverleven.nl of op werkdagen tussen 12.00 en 13.00 of tussen 3413905
Zondag 21 april	13.00 - 15.30	Act Ekokids thema: groenten Voor kinderen van 8 t/m 12 jr	Stadsboerderij Het Buitenbeest	€ 0,90 of strippen	IVN H de Jong 3521056/3520624
Zondag 21 april	13.30	Excursie in het Westerpark over Vogels, planten en insecten	't Westpunt in het Westerpark	Gratis	Natuurgroep P v Wely 3520414
Woensdag 24 april	9.10	Langere weidewandeling van Woerden-Bodegraven ca 15 km	Station Zoetermeer Perron Gouda/Utrecht	Ja, reiskosten, koffie etc	IVN A v Beek 3512378
Zaterdag 27 april	8.00	Fietsexcursie Noord-Aa en aanliggende polders	Restaurant Aa-zicht in het Noord-Aa	Gratis	Vogelwerkgroep 3163631
Weekend 27/28 april		Nationaal Kinderboerderijen Diverse activiteiten	Stadsboerderij De Balijhoeve		De Balijhoeve 3620832
Weekend 27/28	13.00-16.00	Nationaal Kinderboerderijen Thema "Houden van (vl)ees	Stadsboerderij Het Buitenbeest		Het Buitenbeest 3520624

april		Zondag diverse activiteiten			
Zaterdag 27 april	14.00- 15.30	Voorjaarswandeling in Park Rozenrust	Parkeerterrein Park Rozenrust, Veursestraat 102A, Leidschendam, bus 45 halte Rozenrust		Bomen Over Leven en IVN
Zondag 28 april	11.00- 12.30	Wilde hyacinten Sorghvliet	Ingang Scheveningseweg		IVN Den Haag Rob Meyer (070)36814 of Tineke Blok na 19.00 uur (070)3666622
Zondag 28 april	13.00- 14.00	Rondleiding in de natuurtuin	't Westpunt in het Westerpark	Gratis	Natuurtuingroep 3416896/3211593

Mei 2002	Tijd	Activiteit	Plaats (verzamelen)	Kosten	Organisatie
Wo/zat/z ond	14.00- 16.00	Pony- of ezelrijden	Stadsboerderij De Balijhoeve	€ 0,45 per rit	De Balijhoeve 3620832
1 april t/m 15 september		Project Natuur in beeld; In 2002 thema Vlinders; zie voor activiteiten op www.zoetermeer.nl	www.zoetermeer.nl klik op natuur en groen; klik op natuur in beeld		NME 3469818
Zaterdag 4 mei	14.00- 16.00	Ruilbeurs van stekken en fuchsia's	De Soete Aarde	Gratis	Fuchsiavereniging 3414145
Maandag 6 mei	11.00- 13.00	Bomenfietsroute door Zoetermeer	Dorpsstraat pand Streekblad/Haagsche Courant		Bomen Over Leven excursie@bomenoverleven.nl of op werkdagen tussen 12.00 en 13.00 of tussen 3413905
Donderdag 9 mei	20.00	Diapresentatie over weidevogels	De Soete Aarde	Gratis	Vogelwerkgroep 3166674
Vrijdag 10 mei	20.00- 22.00	Cursus Hanging baskets	Gemeentekwekerij Industrieweg	€ 7,- voor leden € 10,- voor niet-l	Groei en Bloei 3517624
Zaterdag 11 mei	9.00- 12.30	Meidoorns en nachtegalen	Duingebied Kijfhoek Bierlap		IVN Den Haag (070) 3901340
Zaterdag 11 mei	11.00- 12.00	Voorjaarsruilbeurs	Gemeentekwekerij Industrieweg	Gratis	Groei en Bloei 3517624
Zaterdag 11 mei	13.30- 16.30	Moederdagcadeautjes maken op wijk tuin Voorweg	Wijk tuin Voorweg	€ 1,-	Wijk tuin Voorweg 3212058
Zaterdag 11 mei	13.30- 16.30	Moederdagcadeautjes maken op wijk tuin Zegwaartseweg	Wijk tuin Zegwaartse- weg	€ 1,-	Wijk tuin ZW 3426234
Zondag 12 mei	7.30- 9.30	Wandeling door het Noord-Aa (Weide)vogels	Restaurant Aa-zicht in Noord-Aa	Gratis	IVN 3167129 Agnes van der Linden 3167818
Zaterdag 18 of 25 mei		Maaslandse Vlietlanden			Evelien v.d. Berg bellen tussen 18:00 en 19:30 uur. tel: 079-3213445

Zaterdag 18 mei	10.00	Jong leven in Natuurpark Lelystad	Bezoekerscentrum Het Flevolandschap in Natuurpark Lelystad		Stichting Het Flevolandschap (0320)286130
Maandag 20 mei	6.00 !!	Excursie naar Zouweboezem (Ameide)	Parkeerterrein WC Meerzicht	Gratis	Vogelwerkgroep 3427474
Woensdag 22 mei	19.00	SNP Wilde plantenexcursie in Buytenwegh	Winkelcentr Buytenw/ hoek Muzieklaan	Gratis	NME 3468319
Zaterdag 18 of 25 mei		Maaslandse Vlietlanden			Evelien v.d. Berg bellen tussen 18:00 en 19:30 uur. tel: 079-3213445
Zaterdag 25 mei	11.00	Kinderexcursie in de Duinen bij Kijkduin (tussen 6 en 12 jaar al of niet met ouders en hond)	Ingang Atlantic Hoten Kijkduin	Vrijwillige bijdrage welkom	m.d.spruijt@zonne.nl of 06-41211840
Zaterdag 25 mei	14.00- 16.00	Rondwandeling Natuurtuin Rusthout, Leidschendam	Ingang Noordsingel tegenover parkeergarage Winkelcentrum Leidschenhage bus 22 en 39		Ria Hoogstraat en Charlie van Marrelo
Zondag 26 mei	10.00	Fietstocht, excursie en eventueel aansluitend wandeltocht in de middag:	Brug naast Huis ten Bosch		IVN Den Haag Rob Meyer (070)36814 of
Zondag 26 mei	14.00	Wandeltocht Hoekpolder Rijswijk	Parkeerterrein Kooiweg, Rijswijk, tramlijn 17		Tineke Blok na 19.00 uur (070)3666622
Zondag 26 mei	13.00 - 14.00	Rondleiding in de natuurtuin	't Westpunt in het Westerpark	Gratis	Natuurtuingroep 3416896/3211593
Zondag 26 mei	13.00 - 15.30	Act Ecokids thema; vleermuizen Voor kinderen van 8 t/m 12 jr	Stadsboerderij Het Buitenbeest	€ 0,90 of strippenk	IVN H de Jong 3521056/352062 4
Zondag 26 mei	13.00- 16.00	Schaapscheerfeest op De Balijhoeve met activiteiten	Stadsboerderij De Balijhoeve		De Balijhoeve 3620832
Zondag 26 mei	13.00- 16.00	Schaapscheerfeest op Het Buitenbeest met activiteiten	Stadsboerderij Het Buitenbeest		Het Buitenbeest 3520624
Juni 2002	Tijd	Activiteit	Plaats (verzamelen)	Kosten	Organisatie
Wo/zat/z ond	14.00- 1600	Pony- of ezelrijden	Stadsboerderij De Balijhoeve	€ 0,45 per rit	De Balijhoeve 3620832
1 april t/m 15 september		Project Natuur in beeld; 1n 2002 thema Vlinders; zie voor activiteiten op www.zoetermeer.nl	www.zoetermeer.nl klik op natuur en groen; klik op natuur in beeld		NME 3469818
Zondag 9 juni	11.00	plantenexcursie in het Westerpark met KNNV-afd. Haarlem o.l.v. Anneke Koper	Mandelabrug (Noord- zijde) bij station Zoetermeer.		Plantenwerkgroep
Zondag 9 juni	13.30- 16.30	Vlinderdag met activiteiten Op wijktuin voorweg	Wijktuin Voorweg		Wijktuin Voorweg 3212058
Woensdag 12 juni	13.30- 16.30	Vaderdagcadeautjes maken op Wijktuin Voorweg	Wijktuin Voorweg	€ 1,-	Wijktuin Voorweg 3212058
Donderdag	20.00	Diapresentatie over Wetlands	De Soete Aarde	Gratis	Vogelwerkgroep

13 juni					3427474
Zaterdag 15 juni	13.30- 16.30	Vaderdagcadeautjes maken op Wijktuin Zegwaartseweg	Wijktuin Zegwaartse- weg	€ 1,-	Wijktuin ZW 3426234
Weekend 15/16 juni	13.00- 16.00	Wolweekend op De Balijhoeve met activiteiten o.a. schaapscheren	Stadsboerderij De Balijhoeve		De Balijhoeve 3620832
Vrijdag 21 juni	21.30	Zomeravondwandeling met zonsondergang Noord Aa	Einde Turfschipkade, wijk 25		Bomen Over Leven excursie@bomenoverleven.nl of op werkdagen tussen 12.00 en 13.00 of tussen 3413905
Vrijdag 21 juni	22.00	Nachtwandeling Westerpark	Bij 't Westpunt in het Westerpark	Gratis	Vogelwerkgroep 3426875
Zondag 23 juni	13.30	Excursie in het Noord- Aagebied	restaurant Aa-zicht	Gratis	Natuurgroep P v Wely 3520414
Zondag 23 juni	13.00 - 14.00	Rondleiding in de natuurtuin	't Westpunt in het Westerpark	Gratis	Natuurtuingroep 3416896/3211593
Zondag 23 juni	13.00 - 15.30	Activiteit Ekokids thema vlinders Voor kinderen van 8 t/m 12 jr	Stadsboerderij Het Buitenbeest	€ 0,90 of strippenk	IVN H de Jong 3521056/352062 4
Vrijdag 28 juni	9.10	Langere wandeling van Gouda- Oudewater ca 15 km	Station Zoetermeer Perron Gouda/Utrecht	Ja, reiskosten Koffie etc	IVN A v Beek 3512378
Zaterdag 29 juni	9.00- 18.00	Excursie naar het Gooi, bezoek tuinen en kwekerij		Niet gratis	Groei en Bloei 3517624

18. Namen

REDACTIE KWARTAALBERICHT

Taeke M. de Jong (3516599)
Marsmanhove 2 2726 CM Zoetermeer
Email T.M.dejong@bk.tudelft.nl

Kopij kan daar worden ingeleverd op floppy (platte tekst of Word).

Inleverdatum julienummer: eind juni 2002.

Geschreven of getypte tekst een maand vóór deze datum inleveren.

Auteurs

Evelien van den Berg-den Hertog	079-3213445
Hans Bieze	079-3421351
Rob Bolle	079-3317697
Lodewijk van Duuren	079-3214149
Annet de Jong	079-3422924
Taeke de Jong	079-3516599
Tilly Kester	079-3412605
Marjan Ketting	079-3211729
Marco Lurks	079-3510523
Jan Parmentier	079-3162672
Ben Prins	079-5931749
Fred Reeder	079-3213612
Ellen Teunen	079-3219711
Ies Voogd	079-3213152
Johan Vos	0182-524726
Peter van Wely	079-3520414

19. Ik wil ook lid worden

van de Natuurgroep Zoetermeer

O > als algemeen lid	á € 15,- per jaar
O > als huisgenoot-lid	á € 10,- per jaar
O > als donateur	á € 5,- per jaar

Donateurs krijgen éénmaal een kwartaalbericht.

.....naam

.....adres

.....postcode

.....telefoon

.....Email

handtekening

.....

Kopij of opgave verzenden naar: Marsmanhove 2 2726 CM Zoetermeer